

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563;
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Romunske krize

Z večerajšnjim dnem je v Romuniji prevzela državno oblast zopet liberalna stranka, ki se je z obudovanjem vredno vztrajnostjo obdržala na čelu državne uprave vsa povojna leta do novembra 1928, ko se je morala prvič umakniti mlademu naskoku kmetijske stranke, ki ji je takrat načeloval dr. Maniu.

Težko je reči, kaj je pri vladni krizi, ki se je končala s sestavo liberalne vlade pod vodstvom Jona Duce, bolj značilno, ali nepričakovano povratek liberalne stranke ali nepričakovano zaton kmetijcev. Liberalna doba, ki je v Romuniji tesno združena z imenom Bratianua, je nakopila svoje dni toliko grehov in prinesla toliko dokazov nesposobnosti, da nikdo ni mogel pričakovati, da bi se bila liberalna stranka mogla v petih letih preroditi toliko, da bi ji narod smel izročiti svojo usodo. In nastop kmetijske stranke je bil tako krepak, zdrav in poln iniciativ ter obdan od ljudske simpatije, da se nikakor ne zdi verjetno, da bi se bila mogla obrabiti v petih letih in izgubiti zaupanje, ki ga je v vseh plasteh naroda vzbudila.

Zato imamo vtis, da izmenjavanje oblasti ni toliko posledica normalnega nihanja ljudske volje, ki se izraža v demokratičnih ustanovah, ampak da so romunske krize, predvsem sedanja, izraz izvenstrankarske volje, ki neodvisno od ljudske volje išče in tipa za režimom in za nositelji režima, ki se ji zdi potreben za ureditev težavnih prilik, v katerih se država nahaja. Kmetiska stranka se v obeh letih izven in nadstrankarske sile, ki jo predstavljata romunski kralj Karol, ni obnesla oziroma ni marala izvesti ideologije, ki ne bi odgovarjala njenemu lastnemu programu, zato se je morala umakniti drugi ekipi, liberalni topot, ki bo morebiti bolj poslušna na zgoraj in bo svojo lastno ideologijo primerno prikrojila, da bo odgovarjala ciljem in smernicam vladarja. Najti parlamentarno večino za stranko, ki je na vladi, v Romuniji ni bil nikdar nikakšen problem in Duca, ki ima v sedanjem parlamentu samo 28 poslancev, sme z največjo mirnostjo računati, da mu bo narod pri volitvah dal nadpolovično, bržkone dvestotinsko večino v državnem zboru.

Prvi poskus v tem smislu, da se ustvari vlada z »jekleno pestjo«, ki bi riskirala, da po potrebi zgnete ustavne svoboščine v zakonito samovoljo in mimo parlamenta napravi red v državi, je bil napravljen 1931 z vlado profesorja Jorge, ki si je prišil jekleno pest finančnega ministra Argetoianua. Ta poskus se je ponesrečil na robu prepada. Jorgova železna roka je razmetavala denar na vse strani, da bi si v deželi našla tudi neko ideološko podlago in z močnimi denarnimi investicijami ustvarila idejni pokret. Stotisoče rok je bilo iztegnjenih proti Bukarešti, na ideologijo ni mislil nihče. Romunija je stala pred inflacijo, uradništvo več mesecev ni dobilo plače in država je bila na tem, da izda malo zvezo in se vrže v naročje kogarkoli, v tem primeru v naročje Nemčije in Italije. Kralj Karol je prestrigel vratolomno dirko jeklenega ministrstva v prepad in je poklical dr. Maniu, da pospravi razvaline.

Toda dr. Maniu (in z njim kmetijska stranka), ki je bil, da, ta pa že, mož jeklene volje in nezlomljivih živcev, je bil preveč vklečen v demokratične predsodbe in je kot načelovodni človek odklanjal, posledno odklanjal izvenustavne ali protiusstavne ukrepe, misleč, da je romunski narod dosti zrel, da si bo z obstoječimi sredstvi pomagal iz močvirja, kjer ga je zapustil Jorge. V zunanji politiki je še dokaj hitro našel staro trdno linijo, osobito, odkar so kmetijci vzeli v svojo vlado velikega nadstrankarja Nikolaja Titulesca. Toda na znotraj je bilo mnogo težje. Gospodarska kriza, ki je niso zakrivila kmetijci in dr. Maniu, je sedla z vso težo na romunsko gospodarstvo. Zunanji trgi so se čedalje bolj zapirali, izvoz je strahotno padel, tuja posojila so usahnila in 15. avgusta je morala vlada Vajda Vojevode — kajti dr. Maniu se je že lani umaknil, ker se njegova načela niso povsem krila s željami vladarja — odpraviti vsa zunanja plačila, ki znašajo 4 in pol milijarde lejev (poldruga milijarda Din), kar je povzročilo med inozemskimi upniki paniko in nerazpoloženje. Inozemski upniki so začeli pritiskati na svoje vlade, te vlade so pritiskale na romunsko vlado, ki je slednjič dvignila roke v zrak in nesla kralju demisijo.

Kmetiska stranka pa je imela še druge notranje težave. Ona je mlada, v pravem pomenu kmetiska stranka, brez bogatih obrtnikov, industrijev, brez bank in bankirjev, brez tiska. Ko je prevzela vlado, so se banke, industrija in trgovina zakrknile in prešle v opozicijo, kar ima na vzhodu širši pomen kakor pa na zapadu. Tisk pa je brez vsake protibrambe zlivlaval dnevno svojo lavo zlohotne kritike po vsej deželi. Ne samo, da so izpadli prostovoljni prispevki, ki jih tukaj mora podjetje in vsaka banka obvezno odšteti v strankin fond, izpadli so na razne načine tudi davčni prispevki denarnih zavodov in vrhu tega je javno mnenje zastupljival in hujskal nasprotni tisk, proti kateremu kmetje niso imeli orožja. Kmetiska stranka bi bila morala premetati tudi vso državno upravno osebje, ki je bilo v pravem pomenu besede udinjano doslej drugim strankam, a tega ni mogla, ker svojih ljudi ni imela v zadostnem številu, denarja za preorientacijo pa tudi ne. Tako je dobesedno redila na svojem srečnem upravnem aparatu, ki jo je sovražil in sproti večino njenih ukrepov sabotiral. Delo v takšnih okoliščinah je obupno.

Zadnje čase se je pridružila vsem omejenim še ena težava. Kmetiska stranka je simpatično zasledovala borbo Nemčije proti židom in je zaželela nekaj podobnega tudi za Romunijo, kjer imajo vse pridobitno gospodarstvo v rokah domači ali tuji židovi. Vse banke so v njihovih rokah! Kako hoče iztrgati kmeta iz rok bankirjev, so rekli kmetijci dr. Maniu, ki ga davijo z nezaslišnimi obrestmi, ako na drugi strani zakonu o razdolžitvi kmeta, ki ga je Vajda Vojevod pripravil, ne pomaga do veljave tudi s pomočjo »čuvstvenih pogromov« proti židom. In takih pogromov je bilo zadnje čase več, v Sedmograški in v Bukovini. Govorili so o razmahu hitlerizma. To ni res, hitlerizma v

Dollfuss - avstrijski „Führer“?

S „Heimwehrom“ in „patrijotično fronto“

Dunaj, 16. nov. Govor kanclerja Dollfussa na velikem zborovanju »Patriotske fronte« je bil sicer silno oster proti socialnim demokratom, vendar kaže, da ne pojde sedanja vlada neposredno v odprt boj proti dunajski internacionali. Splošno razpoloženje med vladnimi političnimi skupinami je bilo zadnje dni takšno, da so vsi pričakovali, da bo kancler napovedal razpust socialistične stranke, kakor tudi odstavo dunajskega župana; mesto župana naj bi bil imenovan komisar in s tem bi socialni demokrati izgubili najtrdnjšo postojanko.

Očitki socialistom

Dr. Dollfuss je očital socialistom, da iščejo pomoč v zunanjem svetu in ščuvajo proti njemu. Treba pa je razlikovati med socialisti, ki so kljub svojem marksističnemu prepričanju zvesti državi, in tistimi, ki zagovarjajo popolen internacionalizem. Dr. Dollfuss se je zopet dotaknil uradnega vprašanja in omenil, da je v javnih službah še mnogo ljudi, ki mislijo, da je državna služba in avstrijsko združljivo z narodno-socialističnimi idejami. Ze v Celovcu je dr. Dollfuss napovedal ostrejši kurz proti narodno-socialističnemu uradstvu; imenovan bo posebni komisar, ki bo prečistil javne urade.

Se vedno kroziijo vesti, da je prišlo med dr. Dollfussom in predsednikom republike Miklasom do nesoglasja glede sklicanja parlamenta. Dollfussa

menda ni povsem zadovoljil odgovor predsednika Miklasa na peticijo socialnih demokratov, naj bi se čimprej sklical parlament. Po njegovem mnenju bi bil moral Miklas odločneje zavrniti zahtevo socialnih demokratov. Miklas je odgovoril, da ne more dati predsednik nikake inicijative za sklicanje poslanske zbornice. Prav tako ne more vplivati na vlado, da bi to storila; toda treba je upoštevati dejstvo, da sploh ni bilo zaključeno zasedanje parlamenta in da torej parlament sam lahko da pobudo za sklicanje. V smislu ustave se lahko skliče predsedstvo, ki nato izvoli tudi pododbor.

Jasno je, da predsednik Miklas ne izključuje možnosti sklicanja parlamenta. Njegov odgovor je zadovoljil v prvi vrsti predstavnike političnih strank in seveda tudi predstavnike krščanske socialne stranke. Vedno bolj postaja jasno, da dr. Dollfuss potiska stranko v ozadje. Doslej še ni bil imenovan namestnik Vaugoina, bivšega načelnika stranke in iz načelstva je izstopil tudi znani krščansko-socialni borec Kunschak. V tej zvezi se širi celo glas, da bi dr. Dollfuss sam rad prevzel vodstvo stranke, da bi jo lažje vodil v smislu svojih načrtov. Drugi zopet menijo kot kandidata korškega poslanca msgr. Paulitscha; ta naj bi po Dollfussovih načrtih zgradil most med krščansko stranko in patriotsko fronto.

Vse kaže, da ne bo imel dr. Dollfuss posebnih težkoč s krščansko-socialno stranko, ker se je njen voditelj polastila splošna apatija in se v tem

Avstrijska republika se vedno bolj nagiblje k avtoritativni diktaturi

položaju nikakor ne morejo točno orientirati. S tem se položaj kanclerja Dollfussa čedalje bolj utrjuje. Kancler ima namen, krščansko-socialno stranko in patriotsko fronto stopiti v enotno organizacijo, katere vodstvo bi sam prevzel kot nekak »Führer«. V to enotno organizacijo pod njegovim vodstvom naj bi se zlele tudi Osmarkische Sturm-scharen.

To je tudi zahteva Heimwehra, ki jo je Starhemberg javno postavil na zadnjem zborovanju v Gradcu. Po njegovem mnenju se morajo razpustiti vse organizacije, ki so napoti patriotski fronti. Tudi zopetna uvedba smrtno kazni ustreza povsem zahtevam Heimwehra in je nikakor ni mogoče razlagati samo z dogodki, ki so se pripetili zadnje dni pred proslavo obletnice avstrijske republike.

Vsi zadnji ukrepi Dollfussove vlade potrjujejo domnevo, da zadobiva vicekancler Fey čedalje večji vpliv v vladi. Kot ministru javne varnosti se je posrečilo popolnoma reorganizirati policijsko službo in jo neposredno podrediti osrednji vladi. Dollfussova vlada se čedalje bolj otresa vpliva političnih strank in prehaja v neodvisno avtoritativno diktaturo.

Mir z Nemčijo?

Francosko-nemška pogajanja za pakt o nenapadanju

Paris, 16. nov. b. V tukajšnjih političnih krogih ne izključujejo možnosti, da bo nemški poslanik v Parizu še v teku tega tedna obiskal francoskega zunanjega ministra Boncourja, da pripravi vse potrebno za direktna pogajanja. Po prvi zvezi bo najbrže nemški poslanik odpotoval v Berlin, nakar se pričakuje, da bo Nemčija že pred sestankom glavnega odbora razorožitvene konference dostavila francoski vladi spomenico, ki bo vsebovala nemške

Paul-Boncour, francoski zunanji minister.

zahteve v razorožitvenem vprašanju. Pričakujejo se tudi politični predlogi Nemčije, med katerimi bo tudi predlog za sklenitev francosko-nemškega pakta o nenapadanju in ki naj bi zagotovil varnost obeh držav. Naravno ne more biti govora o tem, da se prično pogajanja takoj med odgovornimi ministri, kar po vseh znakih sodeč želi Nemčija. V poštev prihajajo izključno normalna diplomatska pogajanja, ki so vezana s pogojem, da se o poteku teh pogajanj stalno obveščajo velesile, ki pri pogajanjih ne bodo sodelovale. Tajna pogajanja so absolutno že vnaprej izključena in francoska vlada bo redno obveščala parlament ter objavljala vsako lazo in vsak dogodek, ki ga bodo prinesla pogajanja. Šele, ko bo tako prišlo do načelnega sporazuma, se ne izključuje možnost, da se potem

Romuniji ni bilo, pač pa mnogo protizidovskih izgovorov po receptu najbolj divjih hitlerjevcev v Nemčiji. Izrael se je dvignil kakor en mož. Kmetiska stranka je stala pred strnjeno fronto razjarjenih židovskih finančnikov doma in v tujini. Ker se ni marala vreti v boj, je odstopila z bojišča.

Z liberalnim Ducem nastopa tretji eksperiment železne roke v smislu višjih želja. Jon Duca bo imel za seboj vse petične kroge, banke, industrijo, veletrgovino. To mu zna olajšati obstoj za nekaj časa. Ustavnih virtuoznosti se je naučil od svojega rajnega šefa Jeana Bratianu. Tudi to mu zna koristiti. V zunanji politiki ima pri sebi Titulesca, kar je za liberalno vlado Romunije in za zaveznike in prijatelje Romunije neizmerna sreča. Toda kljub temu smo prepričani, da to še zadnji eksperiment in da bodo prišli še drugi. Romunski kralj drži preveč širokimi plati svojega naroda, da ne bi poskusil še enega načina železne roke z ljudstvom, z romunskim kmečkim ljudstvom, ki ga je 15 milijonov in ki želi, da ga nekdo reši iz kapitalistične stiskalnice, da bo mogla delati v miru na svojem kulturnem napredku. Velika, srečna in zadovoljna Romunija namreč je steber miru na evropskem vzhodu.

sestane konferenca štirih zapadnih velesil, ki jo predlaga šef italijanske vlade Mussolini.

To francosko stališče se, kakor kaže, popolnoma strinja s stališčem britanske vlade, ki je prišlo do izraza v teku nočne kabinete seje v Londonu. Britanska vlada samo želi, da se potek pogajanj pospeši tako, da bi se konferenca zunanjih ministrov štirih zapadnih velesil, a najbrže tudi šefov vlade, sestala še pred božičem. To pa po mnenju Francije ni mogoče, ker Francija ne namerava skleniti nikakršnega predhodnega sporazuma, predno se o vseh podrobnostih ne pogovori s svojimi prijatelji. Niti pogajanja med štirimi velesilami se ne smejo voditi izven Zveze narodov, temveč samo v njenem okvirju. Na francoskih merodajnih mestih pozdravljajo trden sklep britanske vlade, da ne zamudi nobene prilike, da pridobi Nemčijo zopet za to, da se vrne v Zvezo narodov in na razorožitveno konferenco. Ti angleški napor pa ne smejo biti pogoj za doprinasanje novih žrtev.

Sporazum med Poljsko in Nemčijo

Varšava, 16. nov. AA. Pat poroč: Po sestanku, ki ga je imel nemški kancler g. Adolf Hitler s poljskim poslanikom v Berlinu g. Lipskim, je Wolffov urad objavil komunikate, v katerem pravi, da sta pri tej priliki govorila o poljsko-nemških odnosih in ugotovila popolno soglasje berlinske in varšavske vlade, da se vprašanja, ki se tičejo Nemčije in Poljske, rešujejo v neposrednih razgovorih, da bi se s tem okrepil evropski mir in pokazala volja, da se Poljska in Nemčija odrečeta nasilnim metodam.

»Gazeta Polska« komentira ta Wolffov komunikate in pravi: Nastopil je pomemben dogodek. To je prva ugotovitev, ki se nam vsiljuje pri čitanju te vesti, iz katere se vidi, da sta Nemčija in Poljska izmenjali izjave o medsebojnem nenapadanju. Važnost tega dogodka je tem večja, ker je svetovno javno mnenje dozdaj videlo v poljsko-nemških odnosih eno izmed bolnih točk evropskega miru in možni izvor nezaželenih zapletljiv. Poljsko-nemška izjava o nenapadanju je svetel sklep obeh držav, da ne bosta izvali takih zapletljiv.

Gospodarski red, hisameg a sebe požira

Svet ječi v dolgovih...

1003 milijarde neiztirljivih dolgov
562 milijard neplačanih obresti

Praga, 16. nov. tg. Današnja »Prager Presse« priobčuje članek svojega londonskega dopisnika Saudeka o knjigi, ki jo je izdal predsednik ameriške zveze inozemskih upnikov Winkler, in v kateri razmišlja o vprašanju mednarodne zadolžitve. V tej knjigi navaja, da bodo v začetku 1934 dolgovi, ko jih obrestovanje in amortiziranje je prenehalo, znašali za ves svet vsoto 22 milijard 300 milijonov dolarjev (v našem denarju in po današnjem kursu dolarja: 1 dolar = 45 Din, znaša ta vsota 1 bilijon 3 milijarde 500 milijonov Din, ali 100 krat naš državni proračun). Zaostale neizplačane obresti pa bodo znašale 12 in pol milijarde dolarjev (v našem denarju 562 in pol milijarde Din). Obresti naraščajo vsako leto za eno milijardo dolarjev (45 milijard Din ali 4 kratni naš državni proračun), vsako minuto pa za 2000 dolarjev (ali za 90.000 Din). Gornja vsota ne obseja dolgov, ki so jih države med seboj naredile, recimo v svetovni vojni ali v po vojnih državah posojilih.

Ogromnost tega bremena, ki leži na človestvu, nam pade še bolj v oči, če izračunamo, da mora sleherno živeče človeško bitje, možje, žene, otroci vseh narodov in vseh plemen, vseh barv in vseh jezikov, nositi na svoji glavi 12 dolarjev (540 Din) tega svetovnega neiztirjivega dolga.

Celotna vsota je le malo manjša kakor vsi izdatki Zedinjenih držav od dneva njihove ustano-

Kar se tiče Poljske, ta njena izjava ne pomeni ničesar novega. Svet bo videl pomembnost in novost le v tem, da je ta izjava zdaj dvostranska. Važno je dalje, da je do te izjave o nenapadanju prišlo po odhodu Nemčije iz ZN, to je v času, ko najvažnejši problemi, ki se tičejo poljsko-nemških odnosov, izpadajo ali bodo v skorajšnji bodočnosti izpadli iz pristojnosti iz pakta Zveze narodov.

Odpoved napadom med sosedbi je zmerom pomembno dejanje. Locarnski dogovor je vseboval vzajemno izjavo o nenapadanju med Nemčijo in Francijo. Včerajšnja izjava je ustvarila isto med Nemčijo in Poljsko. Zato smemo brez pridržka reči, da se je izpopolnila ena izmed najobčutljivejših vrzeli locarnskega sistema. Zato je akt od 15. novembra ločevalen za svetovni mir. Važnost tega akta bo v toliko vse večja in večja, v kolikor se bo v nadaljnjih vsakodnevnih odnosih med obeh državama kazala želja za okrepitev miru, in v kolikor bo našel čim večjega odmeva v psihologiji obeh narodov.

Pisatelj navaja tudi podrobno statistiko o zmrazjenih dolgovih posameznih držav. One, ki so po glatlini na ta način največ posojenega denarja, so: Brazilija s poldrugo milijardo dolarjev, Kitaj s pol milijardo dolarjev, Mehika 700 milijonov, Rusija 17 milijard na kapitalu in 10 milijard na obrestih, države na Balkanu in v srednji Evropi pa pridejo s postavkami okrog 300 milijonov dolarjev.

Dunajska vremenska napoved. Na jugu bo zopet začelo snežiti, kar se bo raztegnilo tudi na vzhodni rob Alp. V severnih Alpah se bo najbrž za nekaj časa zjasnilo, kasneje pa se bo vreme poslabšalo.

Dr. Beneš o odnosih z Vatikanom

Ceškoslovaški predlog za „Modus vivendi“ je pripravljen

Praga, 16. novembra. Med sejo parlamentarne odbora za proračun se je oglasil k besedi tudi zunanji minister dr. Beneš. Omenil je, da ga veseli, da se razprava vodi tako stvarno. Že v znanje-političnem odboru se je dotaknil tudi gospodarskih vprašanj. Takrat je žel splošno odobravanje.

Dr. Beneš je obširno govoril o važnosti zunanje-politične propagande in nato tudi o modusu vivendi z Vatikanom.

Zelo pogosto se kritizira postavka za propagando, češ, da je previsoka, toda ta trditve nikakor ne drži. Res je bila letos ta postavka nekoliko zvišana, toda v primeri z lanskim letom na primer bo v letu 1934 za 5,5 milijona nižja in za 9 milijonov v primeri z letom 1931. To znižanje je že običajno. Samo nekaj primerov, koliko potrosijo druge države za propagando. Nemski proračun za leto 1933 določa za propagando 256 milijonov frankov; poleg tega ima zunanji minister še dispozijski fond 28 milijonov frankov. V Italiji je določenih v ta namen 119 milijonov, v Franciji 71, na Anglijskem 69, na Poljskem 26, na Madžarskem 23. Torej tudi Madžarska potroši več za propagando, kakor Češkoslovaška. Temu nasproti pa izda Jugoslavija samo 13 milijonov za propagando, Rumunija pa 7. Posvsem neupravičena je torej trditev, da potrosijo države Male zveze ogromne zneske za propagando. Ves svet mora priznati, da je Češkoslovaška propaganda mnogo bolj stvarna, kakor propaganda drugih držav.

Dr. Beneš je nato prešel k vprašanju modusa vivendi, ki ga je sprožilo več poslancev, to je Rypar, Chloupe in drugi. Na vprašanje, ali je morda kdo na Češkoslovaškem kriv, da se modus vivendi tam ni izvedel, je zunanji minister odgovoril, da se tega vprašanja ne sme dotakniti; eno pa je gotovo, da krivde ne nosi zunanje ministrstvo. Če bi kdo na Češkoslovaškem želel, da se zadeva čim bolj pospeši, bi to gotovo bilo zunanje ministrstvo. Treba je tudi omeniti, da je za to potrebno veliko delo in da je bilo treba urediti mnogo kompliciranih zadev. Končno niti druge države niso uredile svojega razmerja z Vatikanom tako naglo; Jugoslavija se nima konkordata, Rumunija ga je šele nedavno sklenila, prav tako Avstrija, medtem ko ima Češkoslovaška modus vivendi že od l. 1927. Treba bi bilo rešiti silno številno lastninskih vprašanj, izvesti predloge za dotalcio posameznih škofij, ustvariti nove škofije itd. Treba je bilo tudi rešiti vprašanje lastnine bratislavske škofije. Res

je, zadeva bi se bila lahko rešila hitreje, reš je pa tudi, da smo že sestavili končno noto v tej zadevi in da jo v najkrajšem času odpošljemo Vatikanu.

Na vprašanje poslanca Ježka, ali se morda kdo iz Slovaške na svojo roko pogaja v tej zadevi, je zunanji minister dr. Beneš odgovoril, da tega ne bo na noben način trpel.

Želje CSR parlamenta

Praga, 16. novembra.

V zadnjem času se množe v češkoslovaških političnih krogih negativne kritike radi modusa vivendi, ki je bil sklenjen 1927 z Vatikanom, pa še do danes ni bil docela izveden. Za nekaj tednov prihajajo iz krogov agrarne stranke, torej najmočnejše češkoslovaške stranke v parlamentu, glasovi, da je modus vivendi nezadostna in pomanjkljiva pogodba s Cerkvijo in da jo je treba nadomestiti s konkordatom. V krogih agrarcev namreč mislijo, da z modus vivendi niso dovolj varovani interesi države.

Zanimivo je, da sedaj prihajajo podobni glasovi tudi iz vrst češke katoliške ljudske stranke, ki prav tako zahtevajo, da naj se modus vivendi spremeni v konkordat. Poslanec msgr. Svetlik se je v debati k ekspoziciji zunanje ministrstva dr. Beneša sledeče izrazil: »Naš modus vivendi se omejuje le na najpogrebnejše, kar je treba urediti med Cerkvijo in državo. Je pač delo, ki nosi na sebi znake duševnega razpoloženja političnih strank neposredno po prevratu. Sicer pa se je modus vivendi že itak via facti mnogo dalje raztegnil, kakor pa stoji na papirju. Država ima večji vpliv na cerkvene razmere, kakor pa je to v modus vivendi določeno. Pričakujemo, da v dogledni bodočnosti pride do temeljite ureditve cerkvenopolitičnih vprašanj tudi pri nas. Kajti nova generacija zavzema bistveno drugačno stališče v pravstveno-verskih vprašanjih, kakor pa ga je imela ona stara generacija, ki še do danes vedno temelji v racionalizmu, pozitivizmu in materializmu XIX. stoletja.«

Iz teh tipičnih izjav je razvidno, da hoče katoliška stranka iz drugih razlogov konkordat kakor pa agrarci. Je pa jasno, da bi tudi Rim imel raje konkordat kakor pa le modus vivendi. Seveda bo Rim tudi tukaj kakor povsod vprašal: kaj nam more in hoče nuditi kot protiuslugo za eventualne nadaljnje koncesije? Cerkve vsekakor smatra za zelo važno vprašanje šolstvo, kjer si češkoslovaški katoličani gotovo še marsikaj žele, češar modus vivendi ne obsega.

Zavarovanje šolarjev proti nezgodam

Belgrad, 16. novembra. AA. V sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje je minister za trgovino in industrijo izdal pravilnik o zavarovanju učencev pred nesrečnimi slučajji. Po tem pravilniku morajo biti učenci srednjih tehničnih in moskih obrtnih šol, ki imajo razen teoretičnega pouka tudi praktične vaje v šolskih delavnicah, laboratorijih in na terenu, kakor tudi med počitniško prakso, zavarovani pred nesrečnimi slučajji.

Smoter zavarovanja je, da se učencem zagotovi gmohta podpora in da odškodnina, če se ponesreči pri delu in vajah, zavarovanje učencev pri zavarovalnicah bo izvršila šolska uprava na podlagi neposredno poslanih ji ponudb od najmanj treh zavarovalnic ter na podlagi cenitve posebne komisije.

Zavarovanje učencev velja za šolsko leto, in

sicer od 10. septembra onega leta do 10. septembra drugega leta ter mora vsako leto obnoviti.

Zavarovalna polica se glasi na ime šole. Pogodba o zavarovanju učencev mora vsebovati obvezo za zavarovalnico, da bo za vsakega učenca v slučaju nesreče izplačala 50.000 Din, če bi postal stalno nesposoben, če bi pa postal samo delno trajno nesposoben, pa tisti del zneska, ki ustreza stopnji invalidnosti. V slučaju začasne invalidnosti mora zavarovalnica plačati 3.000 Din, v slučaju učenčeve smrti zaradi nesrečnega slučaja mora pa roditeljem ohraniti varuhom, ki učenca šolajo, izplačati celo zavarovalnino 50.000 Din ter 5.000 Din za pogrebne stroške.

Vsak učenec mora plačati določen znesek, kakor hitro se bo šolska uprava odločila za najugodnejšo ponudbo zavarovalnice.

Amerika Rusija

Washington, 16. novembra. c. Pri večerajšnjih razgovorih med Rooseveltom in Litvinovim je prišlo do nekoliko ugodnejše atmosfere, tembolj, ker je Litvinov pristal na to, da se razpravlja o problemu odnosov med Ameriko in Rusijo brez predhodnega priznanja sovjetske Rusije.

Italijanske carine

Rim, 16. novembra. c. Objavljen je bil kraljevi dekret, s katerim se odreja, da se na predlog korporacijskega ministra po odobritvi vlade smejo povišati carinske pristojbine na uvoz blaga iz onih držav, katerih valute padajo. Carinske pristojbine se bodo povišale za toliko, kolikor je padel tečaj valut onih držav, iz katerih se trgovsko blago uvaža v Italijo.

Konferenca industrijskih in obrtnih zbornic

Belgrad, 16. novembra. m. Kakor znano, se je tukaj sklicala konferenca zastopnikov vseh industrijskih in trgovskih zbornic. Konferenca se nadaljuje. Na njej razpravljajo zastopniki posameznih zbornic o dopolnitvah k obrtnemu zakonu. Tozadevne razprave so se pričele v ponedeljek zjutraj. Se pred razpravo se je na pobudo vseh zbornic razpravljalo o davčni praksi v posameznih banovinah ter sklenilo, da se v kratkem skliče anketa, na kateri se bodo merodajni krog opozorili na težke razmere glede davčne preobremenitve v posameznih pokrajinah. Nadalje so se storili sklepi glede zakona o razdelitvi kmeta in o vprašanju uveljavljanja zakona o merah. Vsi delegati so bili sprejeti od trgovskega ministra, ki so mu razložili svoje stališče glede gornjih vprašanj. Nato se je pričela razprava o posameznih določbah obrtnega zakona s posebnim ozirom na določbe, ki tičejo trgovcev in industrijev, ker so se glede določil, ki zadevajo obrtnike, že vršile konference obrtnih odsekov skupnih in ločenih zbornic. Težave pri razpravi so bile v tem, ker ni mogoče predvideti, ali bo mogoče spremeniti posamezne določbe, ali se bo izvršila samo prestilacija, odnosno popravek nasprotij v posameznih določbah. Ljubljanski Zbornici zastopa na konferenci dr. Pless, ki se je zlasti zavezal za poostreitev predpisov o posebnih izobrazbi za nastop trgovskih obrtov. Konferenca se nadaljuje. Po debatah, ki so bile danes na konferenci, pa se bo le ta najbrž odgodila za teden dni.

Belgrajske vesti

Belgrad, 16. nov. m. Napredovali so: v 5. pol. skupino na državni dvorazredni trg. šoli v Ljubljani Marjeta Cundrič, predmetna učiteljica 6. pol. skupine. V 5. pol. skupino na drž. srednji tehnični šoli v Skopju Anton Gojmir Kos, v 6. pol. skupino: na drž. srednji tehn. šoli v Ljubljani Alojzija Novak-Kristl in inž. Fridolin Hačič istotam. Za davkarje 8. pol. skupine: Franjo Purina v Zagrebu za okraje IV, IX, X, XI; Milan Peterlin v Šmarju pri Jelsah; Ivan Vrč v Kozjem; Vladimir Gogala v Kamniku; Andrej Šobr v Škofji Loki; Rudolf Brunstner v Ribnici; Franc Hartman v Kočevju; Pavel Pirh v Ormožu. V 9. pol. skupino je napredoval za pomočnega arhivarja Anton Perko iz Brezice.

Belgrad, 16. nov. m. Z današnjim jutranjim brzovlakom je prispel v Belgrad rektor ljubljanske univerze, prelat dr. Matija Slavič, ki je prispel semkaj po poslih ljubljanske univerze, predvsem pa radi rešitve vprašanja za zgraditev univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Belgrad, 16. novembra. m. Z današnjim brzovlakom je odpotoval iz Belgrada soljski apostolski vikar msgr. Roncali. Do njegovega službenega mesta ga je spremljal tajnik tukajšnje nunciature Bartoli.

Utrinki

POPRAVLJENA STARA ZAVEZA.

Nemško prosvetno ministrstvo je izdelalo novi enotni načrt za predavanje verouka na vseh drž. šolah. Pred vsem je izdatno krajala zgodbe svetega pisma Stare zaveze. Med drugim je črtala celo povest o Abrahamovem darovanju, ki kaže »ne odgovarjanja nordiskim nazorom o božjem veličanstvu«.

BLAGOR PREGANJANIM.

Španska vlada je izgnala na temelju zakona o kongregacijah red »belih menihov«, kartuzijancev, s sedežem v Taragoni. Menihi so se morali preseliti v Italijo, kjer obstoji v Paviji starinski kartuzijski samostan. Se. oče jim je podelil svoj blagoslov na novem domu. Mussolini, ki je podpisal dovoljenje za prihod v Pavijo, je v razgovoru z zastopniki beguncov poudaril pomen njih reda za ljudsko prosveto. Beli menihi so strokovnjaki na področju naravne medicine in nabirajo koristna zelišča, iz katerih med drugim izdelujejo svetovnoznano pijačo chartreuse. — Na drugem koncu Evrope je zdelo človeška nevarnost Jezusov red v Albaniji. Ta dogodek etnege imeti resne posledice za albanske finance, ker je povzročil napetost med Albanijo in Italijo. Kralj Zogu je menda na priporočilo ameriških »naprednih« svetovancev razpustil zgodovinsko srednjo šolo oo. jezuitov v Skadru. Redovniki so italijanski državljani. Italijanska vlada je sklenila, da bo ukinila v odgovor objavljen denarne podpore. Iz tega razloga ni bila podpisana dne 5. t. m. pogodba glede objavljenega posojila v znesku 10 milj. lir. Albanski kralj se ne mara udati italijanskim zahtevam in najbrž s pomočjo italij. svetovancev je odkril novi vir dohodkov, s katerim hoče kriti primanjkljaj v državnem proračunu. Poračbil je strokoenjakje iz Monte Carla, ki bodo otvorili v Tirani kazino s igralnico. Francozi so že dospeli v Albanijo, ki bo dobila namesto stare jezuitske šole novo »kulturno pridobitev«.

Uredba o univerzah

Belgrad, 16. nov. m. Kakor znano, je bila 12. decembra 1931 objavljena v »Službenih Novinah« splošna uredba o univerzah, ki uvaja med drugim tudi novost, da za zdravnike, ki so na zdravniški praksi, ni več predpisan doktorat, ampak zadostuje diploma o položenih državnih izpitih. Uredba je dopustila rok dveh let, v katerem so imeli oni, ki so imeli pravico polagati doktorat po starem, dovolj časa, da to storijo. Odslej pa, to je od 12. decembra letos, bo za doktorat iz medicine potrebna disertacija po predpisih uredbe o medicinskih fakultetah. V pogledu disertacije bo uredba od 12. decembra 1931 zadela tudi juriste na zagrebški in ljubljanski univerzi, ker odslej za doseg doktorske diplome ne bodo zadostovali samo rigorozni, ampak bo potrebna tudi disertacija.

Narodna skupščina

Belgrad, 16. nov. m. Današnja seja Narodne skupščine, kateri je predsedoval dr. Kosta Popović, se je pričela kmalu po 10. Sporočeno je bilo, da je odbor za proučevanje zakonskega osnutka o dopolnitvah h kliringu med kraljevino Jugoslavijo in zvezno republiko Švico končal svoje delo ter je predložil skupščini tozadevno poročilo, ki je že stavljeno na dnevni red današnje seje. Svoje delo je končal tudi odbor za proučevanje zakonskega osnutka o pobijanju spolnih bolezni.

Sporočilo se je nadalje, da bo notranji minister odgovoril na interpelacije poslancev dr. Nikića ter dr. Lončarića in tovarišev o volitvah v savski in dravski banovini, kakor hitro zbere potrebne podatke. Tato je poslanec Mulagič stavil predsedstvu Narodne skupščine vprašanje, če imajo narodni poslanci pravico intervencij.

Prešlo se je na dnevni red, na nadaljevanje pretresa poročila odbora za proučevanje zakonskega osnutka o obvezni telesni vzgoji. Na današnji seji so govorili poslanci Mita Dimitrijevič, dr. Cenkič, dr. Dražan Kraljevič, dr. Bogdan Vidović, Ljudevit Auer, Spindler in Lisavac. Mita Dimitrijevič je v svojem govoru odgovoril na večerajšnja izvajanja dr. Cenkiča in Pavlića. Za njim je govoril dr. Cenkič, za njim pa dr. Dražan Kraljevič, dr. Vidović, Spindler in Lisavac. Prihodnja seja bo jutri.

★

Dunaj, 16. novembra. c. Namesto dosedanjega predsednika krščanske socialne stranke v Avstriji je bil izvoljen bivši trgovinski minister Zollmann.

Madrid, 16. novembra. c. Na železniški progi Madrid-Leon se je zgodila huda železniška nesreča. Brzovlak je skočil s tira in se zvrnil po nasipu. Pri tem je bilo ubitih pet potnikov, veliko pa je bilo ranjenih.

Newyork, 16. novembra. c. V vzhodnih ameriških državah je nastal silen mraz, kakršen ni naveden v tem času. Kolikor je dosedaj znano, je zmrznilo nad 20 oseb.

Bojne organizacije

vabijo na proslavo 1. decembra

Bojne organizacije: Udruženje rezervnih oficirjev, Zveza vojnih dobrovoljcev, Skupina bojnikov, Udruženje vojnih invalidov in Udruženje četnikov proslave praznik narodnega zdinjenja in osvobodjenja dne 1. decembra t. l. in vabijo celokupno javnost, organizacije in ustanove v Ljubljani in bližnji okolici, da se te proslave udeležijo in pri njej sodelujejo. Podrobni spored izide v časopisju naknadno. Informacije se dobe tudi pri Udruženju vojnih invalidov, šentpeterska vojašnica, telefon 50—40.

Pomen poveljnih konkordatov

Kako malo pravega umevanja za bistveni pomen konkordatov je celo med katoličani, se je pokazalo posebno ob sklepu konkordata z Italijo in Nemčijo. Oba sta povzročila — inace je povsem umevnih razlogov — tudi med nami Slovenci in jugoslovanskimi katoličani vobče dokaj neopravičenega zgledevanja in zmede. Kako je treba soditi o teh činih Sv. stolice z vse viših vidikov, odkriva temeljita studija znamenitega zgodovinarja p. Rose v »Civiltà Cattolica«, ki jo obširno podaja tudi »Osservatore Romano«.

Uvodoma pravi p. Rosa, da »navdušenje za konkordate kar povprek nikakor ni obvezno«. Saj pristojna Materi Cerkvi, da narekuje svoje zakone in zahteva od svojih otrok, da jih spoštujejo, v njih lastni blagor, — ne pa da se z njimi pogaja in družijo v bilateralnih — dvostranskih pogodbah, kar o se imenujejo.

Toda vedno večje oddaljevanje vladarjev in vlad od cerkve — kar ima za posledico vselej tudi oddaljevanje ljudstev od vladarjev in vlad — so prisilili cerkev, da je v praksi zapustila teze in se prilagodila hipotezam. Tako nastajajo koncesije in kompromisi, ki jih siloma iztirgajo cerkvi vladarji ali vlade, ravnanje nasproti njej kakor prepirljivi in objestni otroci nasproti stiskani materi.

Pri vsem tem so postali konkordati v novih zgodovinskih razmerah, tudi kot dvostranske pogodbe, verska in socialna potreba. Ne samo potreba ali skoroda nekako »manjše zlo«, marveč mnogo večkrat pozitivno dobro, največje, ki ga je ob danih razmerah in okoliščinah pač doseči mogoče. To pa posebno zato, ker nasproti moderni družbi priznavajo in potrjujejo Cerkvi dolžne pravne pogoje. Pogoje, ki jih konkordati seveda ne ustvarjajo, ker izvirajo iz božjega prava, marveč jih le priznavajo.

To velja posebno za konkordate, ki so bili sklenjeni v prvih desetletjih našega stoletja in zlasti po vojnem razdejaniu, ko je povsodi nastala nujna potreba po obnovi socialnega reda in globokega preroda narodov.

Pod temi vidiki nam odkrivajo poveljni konkordati velike zasluge cerkve za sedanjega človeško družbo, njen edinstveni doprinos za mir med narodi in v narodih, ki v svoji človeški slepoti bolj mislijo na svoje lastne kakor na splošne koristi, ki se pa dejansko vedno izkažejo kot najlastnejša korist vsakega posameznika in vsakega posameznega naroda.

Ze Benedikt XV. je zastavil svoje prizadevanje za to delo neprecenljive vrednosti. To dediščino je prevzel in jo še z večjo vneto pospešuje sedaj vladajoči papež Pij XI. Obnavljajoči prijateljske zveze Cerkve z mnogostevilnimi državami in dosegaajo tako priznanje njenih bistvenih pravic, utira položoma pa uspešno pot duhovni obnovi narodov. Tako da so narodi na nekak način vrnjeni Bogu in je Bog vrnjen narodom, kakor je rekel papež o priliki konkordata z Italijo. Te besede pa veljajo brez vsake omejitve za vse narode in ljudstva, saj je vsem enako oče.

Vpoštevati treba velike prednosti, ki so jih prinesli novodobni konkordati n. pr. v vprašanih družine, šole, Katol. akcije in podobnih ustanov.

A glavno je to: na podlagi konkordatov prodira v zakonodajo moderne družbe krščanski duh. To je pa ravno poslanstvo cerkve, ki se je tako sijajno izkazalo ob propadu poganstva in po viharjih barbarskih navalov. Danes se to njeno poslanstvo znova uveljavlja. In konkordati pomenjajo odповed ali obsood liberalističnih in laicističnih zmot in priznanje katoliške vere in njenih socialnih in javnih pravic. In to je dragoceno dobro, dasi država v konkordatu ne priznava izrečno resnice katoliške Cerkve, kakor tudi Cerkve nicesar ne pravi o vladarjih in metodah držav, s katerimi sklepa konkordate.

Tako se nam pokaže v blesteči luči poglavitno delo sedanjega papeža: da utrjuje suvereniteto papeštva kot najvišje duhovne avtoritete na svetu.

V tem zmislu je treba presojati tudi nemški konkordat, ki je bil podpisan ravno na dan 30. julija, to je ob trideseti smrti obletnici Leona XIII., ki je v svoji encikliki »Immortale Dei« zarisal svoj veliki program o verski in socialni skladnosti in edinosti, program, ki ga s toliko modrostjo uresničujejo nedejvi nasledniki.

Španske volitve

Madrid, 16. novembra. AA. List »Ahorac« je danes izdal posebno število, skoraj izključno posvečeno volitvam prihodnje nedelje. List pravi, da je doznal iz zanesljivega vira, da pripravljajo španski fašisti za nedeljo svoj prvi pohod na ulice. Teh fašistov je okoli 10.000; oboroženi bodo z revolverji in palicami. Njihovi voditelji bodo šele na podlagi poteka dogodkov odločili ali naj se vrši povorka fašistov po ulicah ali ne.

Poljska-CSR-Rusija

Vilna, 16. novembra. b. Iz Stulpeca poročajo, da je med poljskimi in ruskimi sportnimi krogi sklenjen sporazum o sodelovanju na sportnem področju, ki ima cilj, da realizira pogoste obiske sportnih moštev med obema državama.

Moravska Ostrava, 16. novembra. b. V Moravski Ostravi se je osnoval komitet poljsko-češkoslovaškega društva z namenom, da se po možnosti čim večji del češkoslovaškega izvoza in uvoza usmeri preko poljske luke Gdinię, ki je najbolj prikladna za to, da postane češkoslovaška baltska luka. V komitet je stopilo mnogo odličnih javnih delavcev iz gospodarskih in industrijskih krogov ter predstavnikov najvažnejših gospodarskih organizacij.

Volitve na Irskem?

Dublin, 16. novembra. b. Radi zaostritve spora med Irsko in Anglijo računajo v tukajšnjih političnih krogih z razpisom novih volitev pod geslom: ali svoboda Irska država ali republika. Predsednik de Valera je prepričan, da bo zlasti na večerajšnji govor angleškega ministra Thameara, ki je grozil Irski, da bo izključena iz angleške družine, dobil veliko večino pri volitvah ter bo nato proglasil republiko.

Roosevelt - sam

London, 16. novembra. Iz Washingtona poročajo, da je nastalo veliko nesoglasje med finančnikom Woodinom in predsednikom Rooseveltom. Danes je že gotovo, da bo tajnik finančnega ministrstva Woodin končno zapustil svoje mesto, in sicer na tihem, kakor da bi odšel na dopust. Ista usoda zadene tudi Jeana Acheson. Za Woodinovega namestnika bo postavljen Morgenthau, ki bo obenem andomestoval tudi Achesona. Woodin je že prej poudaril ostavko Rooseveltu, toda ta je ponudbo zavrnil. Te dni je Woodin zbolel in to priložnost bo Roosevelt uporabil za to, da izvrši to važno izpremembo v finančnem ministrstvu.

To nesoglasje med Rooseveltom in njegovima najbližnjima finančnima sodrušnikoma je nastalo v prvi vrsti radi tega, ker sta se omenjena čedalje bolj upirala Rooseveltovim držnim poskusom z dolarjem. Po njihovem mnenju bi bilo treba dolar končno stabilizirati. Roosevelt pa ni bil tega mnenja. V zvezi s to važno izpremembo se širi vest, da bo Roosevelt zamenjal še več drugih finančnih uradnikov, ki imajo v denarnih zadevah vplivno besedo. Tako se je silno oslabil položaj guvernerja Blacka, kakor tudi položaj finančnega izvedenca Spraguea. Ta je ponudil svojo ostavko, ker se tudi ne strinja z Rooseveltovo denarno politiko.

Polet nad Rogaško Slatino

V dvanajstih minutah priletiš v zrakoplovu iz Zagreba in obvisiš nad Rogaško Slatino, ker nikjer vanjo pristati ne moreš. V treh minutah obletiš vso njeno okolico v hitrem krogu prek Pršlina, Medvedovega sela, Pristave, Boča, Kostrivnice, Plešive, Dončke gore, Dobovca in Svetega Duha, odkoder spet usmeriš svoj polet nazaj v Zagreb. Kratek polet in pogled, ki pa vendar veliko pokaže in pove. Naš polet je bil jesenski polet, zavoljo tega zaveza jesenske prizore in pridolke, po končanem velikem deževju, ko se je spet pokazalo sonce izza hrvatskega Zagorja, Medvedovo selo z Malimi in Velikimi Rodnami se letos ni obneslo s svojim poznim sadjem in žitom. Pristava je bila v svojih dolinah in kotlinah še vsa napolnjena z vodami. Le nova cesta iz Mestinj proti Zibiki se je krepko upirala povodnji. Kostrivnica se je prijazno zablestela na zelenem griču z lepim, skrbno urejenim pokopališčem. V takih, s toplo pozornostjo negovanih grobovih in razorih se zdi, je rajni pokoj slajši. Z Boča so vozili voz za vozom bukov les za zimo. Po kričavih in sestradanih vranah sodeč utegne biti prihodnja zima dolga in ostra. Vrane, črne spremljevalke bele zime, so se pred zrakoplovom splašile in zahitele preko Slatine daleč do Dončke gore. Toda vrtni se bodo morale, skoraj se še enkrat in sicer tudi tamkaj nad Rogatcem

srečamo v nemilem ropotu, pa vendar v milem poletu.

Sveti Florijan pod Bočem je letošnjo jesen ne navadno zadovoljen, kajti gasilna golida mu je vedno polna vode. Ko bi se dala ta voda prihraniti za dobo hude suše, ki po teh krajih tudi večkrat nastopi. Cerkev na Ložnem osamljena gleda po novih obiskovalcev, če jih več ne bo, letos še njena polkna, ki jih prenavljajo v stolpu, ne bodo plačana. Po Dončki gori se po grapah in grebenih prerivajo bralci in bralke domačega kostanja. Letos je menda njegov sad posebno dober in debel. Sveti Rok nad Dobovcem letos ni imel trgatve v svojih vinogradih. Na trstu se pozna, kako mu je grozdje zamorila sovražna rjavica. Še en pogled, še en polet nad Slatino. Po grebenu od Sv. Križa do Sv. Trojice se vije pogrebni sprevod. Zvonovi pojo in njih žalostna pesem se v zrakoplovu sliši še milejša. Zrakoplovu je lahko misliti na smrt. Na Slatini od Strossmayerjevega doma do Ogrizkove restavracije in hotela Evrope, podirajo stara in košata drevesa divjega kostanja. Senco preganjajo in sonca iščejo. Prav imajo! To je za zdravilišče potrebna stvar: skrb za sonce! Zdej usmerimo svoj pogled proti Zagrebu. S svojega pota in poleta pošljamo pozdrave »Slovincu« in »Slovencem«!

Jubilei dela

Novo mesto, 15. novembra.

Vse mesto jo pozna, »Maričko Azmanovo«, kakor jo splošno nazivljemo. Mirna, tiha, po božna in skromna žena in kdor je kdaj imel količkaj opravka z njo, more in mora reči o njej le lepo in dobro.

Pred 50 leti je Marička Oberman prišla kot mlado dekle iz prelepe Bele Krajine tam od Metlike iz prijaznih Drašč, ki so njen rojstni kraj. V Novo mesto služiti. Prva njena služba je bila pri novomeškem trgovcu s steklenino g. Seidlu na Glavnem trgu. Toda tu ji ni ugajalo, zato je po dveh mesecih to prvo službo pustila in stopila v službo pri pok. gimnazijem profesorju kateheti gosp. dr. Marinku. Dne 15. novembra 1903 je Marička prvič prestopila prag Rokodelskega doma. Svojo novo službo je nastopila z veseljem ter je gospodaru služila do njegove preselitve zvesto in udano. Po odhodu dr. Marinka iz Novega mesta pa je nastopila službo kar pri njegovem nasledniku g. dr. Cirilu Azmanu, kjer je še danes.

Letos 15. novembra je praznovala 30 letnico svojega zvestega dela v eni hiši. Malo je takih poslov zlasti v današnjih časih in prav zato, ker so taki primeri tako redki, je naša dolžnost, da se jo ob njenem jubileju, ki ga je obhajala skromno in tiho, spomnimo. Zlasti dobro jo imajo v spominu fantje člani Kat. društva rok. pomočnikov, kjer je pospravljala po društvenih prostorih in jih pozimi kurila, kar sicer ni bilo njeno delo, pa je to rada opravljala. Vsakemu je ostala v dobrem spominu, saj je ni bilo prošnje, s katero si prišel do nje, da je ne bi izpolnila, če je le količkaj mogla. Mnogo fantov sedanjih rokodelcev pozna še iz njihove otroške dobe, ko so s svojimi starši prihajali v dom k predstavam ali pa sami sodelovali pri igrar. Vedela je za celo njihovo življenje in zato ni čudno, če so jo pozneje ti fantje kot pomočniki in društveni člani spoštovali in jo še spoštujejo skoroda kot mater. In ona jim je to spoštovanje in ljubezen v polni meri tudi vračala.

Zato ji danes ob jubileju njenega dela in truda, katerega del je imela tudi z nami fanti, kličemo: Marička, na mnoga še leta naj Bog vas živi!

Vlom v prodajalno

V noči na torek so vlomili tatovi v Možakovo prodajalno na Polici pri Višnji gori. Najprej so z močnim orodjem odprli zunanja vrata pri prodajalni, nato vzeli šipo iz drugih vrat, prerezali žico hišnega električnega zvonca nad vrati in prišli v trgovino, kjer so nemoteno vse premetali, odprli vse predale in pobrali, kar se jim je zdelo najbolj primerno. Tako so pokradli okoli 20 kg sladkorja, enako soli, skoraj ves tobak, več jopic, spodnjih hlač, robcev, nogavic, sukanca, krtač, kave in drugih reči ter ves denar — 300 Din — do zadnje pare, vsega v vrednosti nad 5000 Din. Vlomilci so morali gotovo vse razmere in prodajalni dobro poznati. Zato pada sum na neko brezposelno osebo, kateri sta morala pomagati vsaj eden ali dva, da so mogli izvršiti svoje tatinsko delo. Orožniki iz Višnje gore zasledujejo vlomilce.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja

Pierre l'Ermite:

Pridiga sredi ceste*

Bilo je lepo in mrzlo zimsko jutro. Nebo je bilo jasno ko biser, zrak čist in rezeč. Srečeval sem gospodinjce, ki so šle na trg, dijake, ki so hiteli v šolo; gospe, ki se jim je mudilo v urade, in drobne, našminkane gospodične, ki so s klobučki nad levim ušesom drobenceljale k svojim pisalnim strojem.

Nenadoma vstane pred menoj kup ilovnate zemlje. Delavci razkopavajo cesto, da bi napeljali telefon. Nekateri med njimi so zares lepi in krepki fantje, pravi Krpani! Oni veliki in vitki pa zagoreli, ki mi je najbližji, ima črne lase in je videti prijazen dečko. Kljub mrazu je v sami srcaji, okoli kolkov pa ima modro prepasnico, da se še bolj vidijo dolge žametaste hlače. Krepko vihti rovnico in stoji, kakor bi ga izklesal iz kamna. Zraven njega je enak korenjak, samo da ima pšenične lase. In potem cela vrsta: jedri in košati, debeli in suhi, stari in mladi. Zadnji je nizek in ima hruški podobno glavo, ki mu jo pokrivajo redki lasje. Opira se na lopato in me prebada s strupenimi pogledi. Sive oči se mu svetijo v čudnem ognju. Obrne se k tovarišu in z vidnim namenom, da bi jaz slišal, pravi: »Ti, to ti je pa najbolj nepotreben stvar na svetu! In da bom vedel, da ima res mene v misli, pokaže še s prstom name. Njegov sosed je povedal glavo in nekaj brkljal z lopato.

* Abbé Admond Loutil, ki piše pod pseudonimom P. l'Ermite, praznuje 17. nov. sedemdesetletnico življenja. L'Ermite je danes med najpodoletnejšimi francoskimi kat. pisatelji in časniki in je po svojih črticah znan tudi »Slovenčevim« bravem. V slovenščini imamo do zdaj tri njegove romane. L'Ermite gleda bolj na misel kot na obliko. Prevajavec.

Radi „kuražiedrov“ smrti

Slov. Bistrica, dne 15. novembra 1933.

V Smrečnem so mlatili žito pri posestniku Jožefu Matelnu, po domače Pogavcu. Zaposlena sta bila pri tem delu tudi Pristovnik Albin in Učko Anton. Okoli 22 zvečer so mlačevo končali. Domači so šli s skednja, da poijejo od napornega dela, le Pristovnik je ostal sam na hodniku pred skednjem, grdo je gledal ter z nikomur ni spregovoril. Učko, ki je imel opravka v hlevu, se je za ostalimi napotil mimo skednja v hišo. Ko pa je prišel na hodnik, kjer se je zadrževal Pristovnik, se je slednji bliskovito okrenil ter ga sunil z že pripravljenim nožem v prsi Ostrina se je zadržal v živo; ranjenec je imel samo še toliko moči, da je zakričal »prinesite luč, zabodel me je«, nato pa se je onesvestil. Napadalec je med tem zbežal v temo. Na smrtni krik so prihiteli ljudje ter našli Učka nezvestega v mlaki krvi. Prenesli so ga v hišo, pa je med prenosom izdihnil. Kakor se je dogajalo, je vladalo med Pristovnikom in Učkom že staro sovraštvo. Pred letom dni je Učko zažgal Pristovniku njegov »kuražiedrov«, kar je vzel slednji za smrtno razžalitev ter se sedaj strašno maščeval. Sodna komisija, ki je pod vodstvom sodnika Cerarja in zdravnika dr. Jagodiča izvršila raztelesenje pokojnega Učka, je ugotovila, da mu je nož presekala prsni koš ter se mu zasadil v srce, ki je imelo poldrug centimeter široko in globoko rano.

Velika tatvina

V Lipovcih v beltski župniji v Slovenski krajini je vzbudila veliko vznemirjenje drzna tatvina, kakršne ljudje v okolici ne pomnijo. Gospodar Stefan Ulen se je vrnil z ženo s polja, kjer so ruvali rop. Ko je odprl omaro, je opazil, da nikjer ni denarja — na nepojasnjen način je nekdo ukradel 23.000 Din, ne da bi pustil v hiši kakršnokoli sled. Zavladalo je veliko razburjenje, aretiranih je bilo nekaj sumljivih oseb in zdi se, da so prijeli tudi pravega tatu, toda težko bodo našli vsu vsoto, ker je tat že velepotezno zapravil denar.

Vlom je tembolj vznemiril okolico, ker je bil malo pred tem izvršen vlom v železno trgovino Brumen v Beltinčih. Toda tu niso mogli izslediti storilcev.

Škodljiva razvada

Kamnik, 16. novembra.

Svojčas smo že grajali škodljivo navado oziroma razvado večine naših društev, da prirejajo svoje občne zborove v gostilniških lokalih. Taki občni zbori pri polnih kozarcih rujnega vina se precej razlikujejo od občnih zborov v društvenih dvoranah in drugih prostorih. Ob časi vinca rujnega se le prerada razvije ostra debata in dostikrat padejo besede, ki bi v drugih okoliščinah in prostorih ter brez zlate vinske kaplje izostale. Da je to včasih zelo škodljivo za posameznika, za enotnost društva in prepotrebno harmonijo med člani, je samo ob sebi razumljivo. Če prideš na tak občni zbor, se ti včasih zdi, da si padel v sredino kozakaškega tabora. Besede, ki se krešejo v zraku, se nagibajo bolj k običajnemu gostilniškemu prepripi v nasičeni vinski atmosferi in so daleč od tistega, kar imenujemo stvarno debato. Če bi reproducirali nekaj cvetk iz takega občnega zbora in jih ovekovečili v društveni kroniki, bi se marsikdo pozneje prijel za glavo in sram bi ga bilo pred samim seboj nad besedami, ki se jih

Čakalo me je toliko neodločljivega dela, da sem prvi hip hotel kar mimo, brez vsake besede. Toda vsi delavci so slišali, kar je rekel oni s sivimi očmi, in radovedno so gledali, ali bom odgovoril. Zato sem se odločil, da spregovorim nekaj besedi.

»Prijetelj, sem ga nagovoril, »povej mi, odkod si? In kako veš, da sem tako nepotreben stvar na svetu?«

»Jaz vsaj delam!« odvrne z medeno sladkim obrazom.

»In misliš, da jaz ničesar ne delam, ker ne razkopavam ceste kakor ti? Vsaj vsi-h potov ne bom zablatil kakor ti! Vsi gospodarji tu okoli se jezijo zaradi blata in nesnage. In čemu vse to? Da namestiš to mučnino orodje, ki mu pravimo telefon. Na, pa pogled, če res nič ne delam!« mu po molim polne roke pisem in beležnic, v kateri sem imel zapisane svoje govore in sestanke.

»To že, ampak vi imate ko sneg bele roke, jaz pa...!«

»Dobro, dobro! Če meni ne verjameš, pa še tega-le pogled!« mu pokazem na raznašalca pisem, ki je ravno prišel mimo in je kakor krošnjar komaj nesel nabasano torbo. »Tudi ta ima bele roke, ali si pa že kdaj videl njegove noge?«

V tem pride pekovski vajenec s košem kruha, zidar in mlekar.

»In ko bi ti videl mehurje in žulje v mojih možganih!«

»Saj nič ne rečem, ampak nazadnje...«

»Kaj nazadnje? Če grem sedaj s teboj kopati, boš ti gotovo desetkrat več naredil to je že res! Radi tega pa ne pozabljaj: če bi se bil jaz izuril s krampom in sekiri, bi mi prav tako pela kakor tebi!«

»In če bi se bil jaz izsolal!...«

»Tako je, prijatelj! Vidiš, samo to bi ti rad povedal, da moramo drug drugega delo spoštovati

Tam za turškim gričem

Paberki s poti v Ankaro

Nova Ankara

Na zgodovinskih tleh.

Sprehodov po novi Ankari se kmalu naveličaš. Vse je preveč evropsko. Promenade in izložbe vidiš tudi doma. Dušljivega ozračja in avtomobilskega ropota imamo za potrebo tudi v Ljubljani. Noga ti nehoti zavije z glavnih cest vstran, v one dele mesta, kjer se sliši druga plat zvona, t. j. v staro, zgodovinsko Ankaro. Kakšna sprememba! Kot bi odsekali preidejo široke, gladke ceste v strme, zvite ulice, tlakovane s slavno kaldromo. Turške hišice se v gostih gručah sramežljivo pritiskajo na pobočje sirmega griča, kot bi jih bilo sram pred bogatimi palačami, ki se šopirijo doli v ravnini. Vse je skromno, majhno, umazano. Tu in tam se pa vendar že vidijo znaki, da posega reformatorjeva roka tudi v stari del mesta. Na najlepših razglednih točkah so morali izginiti celi kompleksi turške revščine, da so naredili prostor modernim vilam, ki bahato kraljujejo nad strehami turških hišic. Tu in tam začenjajo nove ceste, katerim se bodo zopet morale umakniti vrste starih hiš. Tako bo počasi izginjal ostri prehod iz novega v staro mesto.

Vprašanje javne higijene v starem mestu še ni rešeno. Res se oblast trudi, kolikor je mogoče, toda uspehi še davno niso zadovoljivi. Po vseh kotlih, ki so bili nekdanj javna smetišča, so postavljene sedaj veliki zaboji za smeti. Kaj pomaga zaboj ako ga nihče ne izprazni in je obložen s kupom najrazličnejših odpadkov tako na delo, da zaboj niti vidiš ne! Duhovi, ki jih širijo ti kupi nesnage, zelo neprijetno dražijo naše nosne živce. Ko se prerivaš med množico v bazarju ali v čaršiji, ti zaveje včasih nasproti tak vzduh, da resno premišljaš, ali bi ne kazalo pasti v nezvest. Končno vendar vzdržiš in če si vzdržal tu, se ti bodoče plinske vojske ni treba nič bati.

Sicer pa Turki ne vidijo radi, če se človek preceč zanima za turške starožitnosti. Pusti to, kar je bilo, pri miru! Moderna Turčija ne pozna zgodovine, temveč samo sedanost in bodočnost. Eden naših tovarišev je to nenaklonjenost nove Turčije do starin občutil na svoji koži. Ravno se je pripravljval, da bi ovekovečil na fotografski plošči zanimiv drobec iz življenja v stari Ankari, pa mu nekdo položil roko na ramo. Bilo je oko postave. »Ni dovoljeno! V imenu zakona, z menoj!« In so ga odvedli na stražnico. Pričelo se je zasliševanje. O vohunstvu in veleizdaji so nekaj govorili. Ubogi zločinec je izpraznil vse akumulatorje turškega, nemškega in francoskega znanja, dokazujoč, da je le navaden fotografski amater in časninar. Brez uspeha! Sebe, ko je začel bolj energično razlagati, da si on vse drugače razlaga gostoljubno povabilo turške vlade in da bo iskal zadoščenja po diplomatskih poteh, je zavela druga sapa. Par prijaznejših besed v oproščenje — in zadihal je zopet svoboden zrak. Fotografski aparat pa je zaprl na dno kovčega. Jaz sem imel pri svojih ekspedicijah več sreče. Morda se očem postaviti moje neznatne koščke niso zdale nevarne, ali pa sem jim imponiral s svojo pipo, ki sem jo žulil in so me imeli morda celo za predstavnika mogočnega angleškega imperija. Hm!

Plezam po strmih ulicah navzgor. Ulice so kot

je znebil. Ugled društev, posebno pa takih, ki imajo lastne prostore in dvorane, zahteva, da se izogibljuje za občne zborove gostilniških lokalov in očuvajo dostojanstvo in resnost zborovanja. Ni potrebno, da bi pred tujimi zastopniki ali pa celo pred zastopniki oblasti delali iz resnih stvari neslano komedijo.

mravljiska, polna živahnega žlobudranja. V čaršiji sem. Cele ulice so polne rokodelcev, ki na najprostejši način izdelujejo pred tvojimi očmi vse, kar Turčin rabi v svojem življenju. Ljudske kavarne in slaščičarne so prepolne. Trgovine in stojnice so obložene z dobrotami, ob katerih prične turški želodec zadovoljno gosti, evropski pa se hoče obrniti. Ko bi vsaj te, na pol gnije, smrdeče koštrunovine ne bilo!

Pridem do vazonja mogočnih razvalin. Tu je nekdanj stala stara Ancyra. Baje je že frigijski kralj Midas v 7. stoletju pred Kristusom tu ustanovil mesto. Leta 333. se je tu mudil veliki Macedonec Aleksander, ko je šel sekat gordijski voz. Mesto je bila mogočna trdnjava, ki je šla po Aleksandrovi smrti iz rok v roke. Leta 189. jo je zasedel rimski konzul Manlius. Ancyra je postala središče cvetoče pokrajine Galacije in važna vojaška in trgovska postojanka na rimskem vzhodu. Cesarju Avgustu so hvaležni prebivalci zgradili tempelj, čigar mogočne razvaline so še danes največja zanimivost mesta. Tudi apostol Pavel je na svojem misijonem potu obiskal Ancyro. Galačanom je pozneje pisal pismo, v katerem hudo prijem spreobrnjene Jude, ki so od kristjanov zahtevali spoštovanje judovske postave. Tudi po razpadu rimskega imperija je bila Ancyra večkrat središče krvavih bojov, dokler je niso Turki l. 1354 dobili pod svojo oblast.

Posledice strašnih bojov, ki so tu divjale, se vidijo zlasti v barbarskem uničevanju starih umetnin. Vrh griča je še dandanes trdnjava, obdana z mogočnim obzidjem in visokimi stolpi. To obzidje je pravi muzej davnih starin. Sezidali so ga iz ostankov starih svetlišč in palač. Ko bodi človek pod mogočnim obzidjem, vidi v obzidju nebroj zgodovinskih dragocenosti: ogromnih kvadratov z rimskimi napismi, reliefi, kipov, stebrov, kapitelov itd. Tu praznuje vojni bog Mars svoje zmagovalje. Celo Jupiterjevo glavo je porabil v svojo obrambo. Ubogi Jupiter! Samega sebe in svoje nebeški dvor je moral dati Marsu v službo. (Boj ve, če niso tudi v onih starih časih imeli razorožitvenih konferenc?)

Polodne je. Nekam boječe doni muezinov glas z minareta bližnje mošee. Glas vpijočega v puščavi! Le par starčkov, za nezaj obrnjenimi sportnimi čepicami na glavi leze proti mošaji, da počaste Alaha. — Glas mojega želodca pa danes ni vpil v puščavo. Danes bo prišel do svojih pravic! Bili smo gostje ljubeznive gospe poslanikove, ki je v svoji gostoljubni hiši bogato pogrnila mizo, da smo vsi čutili, kakor bi bili doma. Kako dobro do človeku, ki se potika po tujini, domača beseda! Kako se ti ob prijetnem kramljanju misli vedno in vedno vračajo domov! Da, doma je najlepše!

Oditi bo treba. Ura mrzličnih priprav. Priloga, taksi, postaja s svojim vrvenjem! Kje so naši rezervirani kupeji? Tisoč potnikov je okrog nas — in vsi pravijo, da imajo rezervirane prostore! Posredovanje na postaji. Dovoljio nam, da zase demo svoje prostore že na ranžirnem kolodvoru, ki je četrt ure daleč. Prilogo v roke in hajd preko kretine in tratinice v naš voz. Naš gospod minister, ki se je do zadnjega trenutka mudil pri nas, gre z nami. Pomaga nositi našo prilogo. Višek ljubeznivosti, ki je še bolj otekočilo slovo od nepozabnega gospoda. Na svojih mestih smo. Na vratih uradna potrdila: »Rezervirano!« Vlak zavoji na postajo. Naval, kot bi oblegali Cataldo! Tudi na sori bi ne dobili prostora, če bi se bili držali predpisov.

Slovo. Lokomotiva zatuli, vlak se premakne. Vozovi se zibljejo v črno noč. Na vzhodu žari Ankara v morju luči. Zbogom, Ankara!

»Kajpada! Samo pokažite mi kakšnega, ki tako dela!« vzklíkne kopač in zavijti lopato.

Poslušalcev je bilo čedalje več. Tudi stražnik je bil med njimi. Vsi so nategovali ušesa.

»Upam, da je takih, ki tako delajo, mnogo več, kakor pa ti domnevaš! Samo v globokem in iskrenem življenju z Bogom je sreča in rešitev sveta. Sicer pa nikar ne misli, da je bil delavec zmehrom tako razredno zaveden in organiziran v protivskih društvih, kakor si ga ti predstavljaš. Nekeč je zidal cerkve in cerkvice, pa s prepričanjem in vdanostjo. Klesal je kamen in je bil zbran, kot bi molil. Tako so mislili tvoji predniki in tako bodo nekega dne nemara tudi tvoji nasledniki.«

Ali čas strahovito beži? Treba bo iti. Zato se s poudignjenim glasom obrnen proti vsem:

»Nepotreben naj bo duhovnik, ki kršuje vašo deo, nepotreben duhovnik, ki vaše male pripravljaja na prvo sveto obhajilo in ki pred njihove strasti postavlja varno ograjo božje milosti in deseterih božjih zapovedi! Nepotreben naj bo duhovnik, ki obiskuje vaše bolnike in jim stoji ob strani v smrtnem boju? Ta je pa v resnici precej huda!«

»Nepotreben naj bo duhovnik, se obrnem naravnost k onemu z redkimi lasmi, duhovnik, ki bo nekega dne stal mogoče ob tvoji bolniški postelji. Zakaj prepričan sem, da boš storil kakor toliko drugih in ne najslabših, ki bi v življenju vse črnoskneže najrajši vtopleli v žlice vode, ki pa so zelo veseli, če imajo takšnega »nepotrebnega« ob smrti poleg sebe, da jim pomaga v zadnjem boju in da se v njegovih rokah laže ločijo s sveta. In dasiprav sem nepotreben na svetu, moram sedaj takoj iti, ker me že čaka Bog ve koliko ljudi. Na svidenje prijatelji!«

Tako sem končal svojo nepravilno pridigo in jo hitro ubral dalje. Na vogatu sem se ozri nazaj: delavci so se živahno pomenkovali. Kdo ve, če ne bo nekega dne vzkliklo seme, ki je padlo na to ilovnato zemljo?!

Liublianske vesti:

Socialna pravičnost in javna bremena

Spridlo novega proračuna mestne občine ljubljanske živo sili na površje misel, kako krivično so na splošno porazdeljena davčna bremena. Vsi moramo plačevati po enaki meri: tisti, ki se jim davčne dajatve niti zdalec ne dotikajo njihovega razkošnega življenjskega standarda — in tisti, ki jim in jih prikrajuje v najneobhodnejših življenjskih potrebah. To pač ni prav. Če že zaenkrat nečemo ali ne moremo odpraviti strahotno zijačih razlik med imetjem delavca, ročnega ali duševnega, ki živi iz rok v usta, in med tistimi, ki imajo vseh dobrot v večji ali manjši obilici — potem ustvarimo nekoliko pravičnosti vsaj pri razdelitvi davčnih bremen. Dokler je takih, ki jim ta bremena ne režejo v živo meso, ne sme biti nobenega, ki bi se mu tako godilo. Prej mora premožnik plačati toliko, da se mora odpovedati vsaj delu svojega razkošja, pre-

Kaj bo danes?

Drama: Zaprtlo.
Opera: »Halka«. Dijška predstava. Izven.
Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska 4.

Ako obleka dobi blešč

ko bo obnošena. Vam pove je strokovnjak. Sami tega ne morete oceniti. Zato ko kupujete tkanine za obleko, obrnite se k nam in zaupajte našim dolgoletnim izkušnjam.

los. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova c. 3

Francoska rivijera, zlasti Monte Carlo, Cannes, Nizza, so zlasti v zimskem času privlačne točke za one petične ljudi, ki hočejo zimo spremeniti v pomlad. V pozni jeseni in v zgodnji pomladi vlada na rivijeri najbolj živahno življenje. To rivijero nam bo predložil nocoj pri predavanju v Unionski dvorani g. prof. Janko Mlakar. Povejal pa nas bo še dalje v Španijo in tja čez Algir, Tunis in Kartago. Vse to s pomočjo skioptičnih in filmskih slik. Predprodaja vstopnic v Ljudski knjižnici, Miklošičeva c. 7-1. Ker je na razpolago samo še par vrst sedežev, ki bodo do večera v predprodaji razprodane, zato opozarjamo na reki: »Kdor prej pride, prej melje«.

Dijška predstava opere »Halka«. Danes popoldne ob 15 je v ljubljanski operi dijška predstava. Vprizori se poljska opera Halka z gospo Zlato Gjurgjenac-Gavella v naslovni vlogi. Pred začetkom ouverture bo govoril o poljski kulturi predsednik Društva prijateljev poljskega naroda v Ljubljani prof. dr. R. Mole. Za vprizoritev Halka kot dijške predstave veljajo globoko znižane dramske cene od 5 do 15 Din za sedeže. Obisk priročno dijaštvu, pa tudi ostalemu občinstvu, ki se hoče poslužiti globoko znižanih cen.

Veseloigra »Roksi« na odru Rokodelskega doma. Pri prvi vprizoritvi dne 5. novembra je dosegla veseloigra »Roksi« popoln uspeh. Na splošno željo občinstva jo bodo igralci ponovili v nedeljo, 19. novembra ob pol osmih zvečer. Ker je igra polna zdravega humorja in neprisiljene veselosti in ker je zelo dobro naštudirana, bodo gotovo vsi prijatelji lepih iger prišli v nedeljo v Rokodelski dom. Prosimo, da si oskrbi vsakdo vstopnico že v predprodaji v soboto od 6-8 zvečer ali v nedeljo od 10-12 dopoldne v Rokodelskem domu, Komenškega ulica 12.

Sporod koncerta Slovenskega vokalnega kvinteta, ki bo v ponedeljek, dne 20. novembra ob 20 v Filharmonični dvorani. Prvi nastop kvintetov obsega Pavličičovo Kmečko balado, Risto Savinovo Koso in Lajovčeve Megle. Zatem zapoje član kvinteta g. Jug Milan naslednje samospeve: Risto Savin: Skala v Savinji, Zepič: Poljska pesem in G. zela. II. nastop kvintetov je posvečen našemu glasbenemu velikanu Jakobu Petelinu-Gallusu. Kvintet zapoje 3 moške zbor in sicer Preparate corda vestra, Civitate istam Tu circumda Domine in Ascendi Deus in iubilatione. Naslednji nastop ima solist Petrovič Tone. Zapoje Risto Savin: Maškerado in dve narodni po zapiskih Stanka Vraza po Stritofu predelani: Priša je cesarski pot in Hodi da, Minka. Sklepni nastop ima zopet kvintet in sicer poje Mokranjčev I. rukovet in Adamičev zbor za plotom. Oba solista spremlja na klavirju g. Gallata. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Na koncert opozarjamo vse ljubitelje lepega zborovskega petja.

Nabiralni dan pod geslom »Za božičnico revnim otrokom« bo priredila mestna občina ljub-

den se mora nemanič odpovedati zimski suknji in njegovi otroci čevljem. Prej se mora podjetnik odpovedati svojemu luksuznemu avtomobilu, preden se delavcu trga za davek od njegovega skromnega zaslužka.

V mestih je še posebej krivično dejstvo, da plačujejo enake davke predmestja kakor središče. Tako morajo plačevati predmestni občani, ki večinoma niso oblagodarjeni s pozemskimi dobrinami, za razkošne nasade, zložne poti, sijajno razsvetljavo, dobro varnostno službo in vse mogoče druge udobnosti bogatega centra, dasi morajo sami bresti po blatnih, slabo razsvetljenih cestah in sami skrbeti za varnost svojega imetja in svoje osebe. To kriči po izpremembi, ki jo bodo prinesli, tako vsaj moramo upati, bodoči izvoljeni mestni zastopi.

Ljanska prve dni decembra. Kot nabiralec so se prostovoljno javili mestni delavci in drugi uslužbenci. Prosimo, naj bi podobne nabiralne akcije te dni izostale.

Sestanek čevljarjev. Danes dopoldne ob pol devetih bodo zborovali v dvorani Delavske zbornice ljubljanski čevljarji. Na dnevnem redu je: protest proti inozemski konkurenci. V znak protesta bodo danes vse čevljarske delavnice zaprle.

Občni zbor starešinske družine primorskih akademikov bo drevi ob 8 v gostilni Činkole, Kopitarjeva ulica.

Zahvala. Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani je razdelil poplavljenec in revežem na Barju 7800 kg fižola, dalje večjo množino sukeni, odej in slamnate ter veliko raznih oblačil. Dali je omogočil za večkratnimi znatnimi zneski, da more redno dajati šolska kuhinja revnim barjanskim šolskim otrokom (20-40) tečno in gorko opoldansko kosilo. Mestni soc. urad pa prispeva dnevno večjo množino kruha, da ga more prejemati do 80 otrok. Za prostore kuhinje je poskrbelo mestno načelstvo. Vsem navedenim ustanovam in uradam izreka podpisani v imenu Barjanov najiskrejšo zahvalo. — Barje, 15. nov. 1933. — Grčar Tit, šol. upravitelj in okr. načelnik.

Dobro ie, če veš.

da ima tudi za zimsko sezono največjo izbero in najnižje cene trdka A & E Skaberné Ljubljana.

Delovni čas v trgovinah na praznike v decembru. Glavna združenja trgovcev v Ljubljani sporoča, da morajo biti trgovine dne 1. decembra na dan zedinjenja ves dan brezpojno zaprte, dne 8. decembra smejo biti odprte samo dopoldne, dne 24. decembra, t. j. v nedeljo pred božičem, pa bodo trgovine v smislu navedbe o odpiranju in zapiranju ves dan odprte. Glede nedelje pred sv. Miklavžem uprava ni storila nobene izjeme, ker je uredba tudi ne predvideva, zato morajo biti trgovine dne 3. decembra zaprte. — Uprava združenja.

Združenje jugoslov. inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi na zaključno predavanje gospoda Zorana Hribarja o predlogu za izhod iz finančne krize, ki ga priredi kot nadaljevanje razprav o predlogih Kluba inženjerjev in arhitektov-pripravnikov o uvedbi javnih del kot sredstva za ozdravljenje gospodarstva. Predavanje bo v petek, 17. novembra ob 20 v društvenem lokalu na Kongresnem trgu 1-II (poslopje Kazine). Vabljeni so vsi člani in po njih vpeljeni gostje.

Poročena žena, katere mož je brez zaslužka, želi zaposlitve čez dan. Je izučena prodajalka, vešča tudi nemškega jezika. Šla bi tudi v pomoč gospodinj. Naslov pove uredništvo »Slovenca«, ki prosilsko toplo priporoča.

Za Anton Lušino sklad so nadalje darovali po 100 Din: Franc Gorjanc, poslanec Milan Mravlj in Ivo Markin; po 50 Din: Majaron Joško, Osenar Tone, Rožanec Miha in S. Zelezničnik; po 30 Din: Bogataj I. in Sumi Peter; po 20 Din: Bukovec Janko, dr. Bohinje Joža, inž. Dekleva, Vladimir Fabjančič, Fran Kovač, Franc Pavlin, Franc Potočnik, Viktor Naglas, Anton Soršak, Fran Tavčar in Janko Vičič; po 11 Din: dr. Matej Smalec; po 10 Din: Lojze Hočevar, Jen Zora, Joško Lavtar, Tone Poljane, dr. Ivan Stanovnik in župan I. Tome.

Mestna zastavilnica bo imela redni dražbi aprila zastavilnih predmetov in sicer za dragocennosti dne 6. decembra, za efekte (perilo, preproge in drugo) pa 12. decembra t. l. od 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15. — Dne 23. novembra med 10 in 11 pa je dražba preprog razne velikosti in po ugodni ceni.

skromno odmerjeno, tako da niso mogle na plan znane kvalitete E. Barbičeve. Barbičevi bo treba nuditi priliko, da se izkaže v pomembnejši vlogi. Sploh je treba v našem gledališču mlade moči pritegniti k večjim nalogom ter preizkusiti njih sile. Boge, kaj se v tem in drugem mlajšem človeku lepega dne razodene. Čaneš je na primer imenitno napravil svojo nalogo kot študent Zivko. Zaradi prepričujočega momenta, ki je na odru odločilne važnosti, pa bi morda ravno tukaj kazalo pritegniti mlajšo generacijo. Gizelo Senčarjevo je podajala M. Zakrjaskova, Sabinova je v skopneli operetni pevki Klari Glöckerlovi prezentirala eno svojih najboljših operetnih pojavov. Tudi Pavle Kovič je še vedno našel kot profesor Golob to in ono izvornost v hoji, mimiki in celotnem pojavu, pa tudi petju. Moral je ponavljati, Gromov Cki je vžgal (samospev v prvem dejanju), pa je tudi v libretu dobro izdelan. Ni pa morda bil najboljši. Potem pa še: razposajeno vihravi študentje Marijan (Nakrst), Peter (Medven) in Milan (Blaz), dostojanstveno resnobni in za marsikaj dovtetni veletrgovci Koba (P. Rasberger), Furjanov propadli ženin Breithut, Skrbinskih Suhec, Lovornikov in Črnoboričev natakter na prodajalka cvetle E. Starčeva. In še drugi diaki, jazd pevcii itd.

Nad vsem je ležalo nekaj kakor jazzarsko razpoloženje, lahkotno in površno. Posledno rabsiemo okolju, kjer se je odigravala snov. — c.

Ivan S. Turgenjev: „Plemiško gnezdo“

Letos 3. septembra se je ves kulturni svet spominjal petdesetletnice smrti enega največjih ruskih pisateljev, Ivana Sergejeviča Turgenjeva. Med slovenskimi založbami je »Jugoslovanska knjigarna« sklenila proslaviti to obletnico z izdajo dveh najlepših avtorjevih spisov, namreč »Plemiškega gnezda« in »Lovčevih zapiskov«. Prevod »Plemiškega gnezda« je pravkar izšel v okviru »Leposlovne knjižnice« kot njen tretji zvezek za letošnje leto;

Mariborske vesti:

Zračna obramba Maribora

V torek zvečer se je vršila na mestnem načelstvu seja širšega odbora za zračno obrambo mariborskega mesta, na kateri so se obravnavale vse podrobnosti zračnega napada, ki se bo izvršil dne 25. t. m. med 14 in 16. Napad oz. bližanje sovražnih letal bodo oznanili zvonovi in vse tovarniške sirene. Na isti način se bo obvestilo občinstvo o zaključku napada. Vodstvo obrambe mesta bo na stolpu stolnice ter bo zvezano s telefonom z obrambnimi enicami ter reševalnimi postajami. Centralna rešilna postaja bo v poslopju OUZD v Marijini ulici. Razven te bo na področju mesta še sedem postaj: na rešilni postaji požarne brambe v Koroški cesti, v Zdravstvenem domu v Koroščevi, v Dejem domu v Strossmajerjevi, v Otroškem vrt-

Nenadna smrt. Na Koroški cesti št. 75 je našla stanodajalka, ki se je vrnila v sredo zvečer domov, svojega podnajemnika 45 letnega pekovskega pomočnika Stefana Lukmana v njegovi sobi mrtvega. Domnevno ga je zadela kap.

Enodinarski tarif? Pred nekaj dnevi smo poročali o novih avtobusnih progah, ki jih bo uvedlo mestno avtobusno podjetje v mestu in okolici. Od teh prog in od preustroja prometa na področju mesta si obeta občina povišanje dohodkov na mestnih progah. Je pa to še vedno vprašanje, če se ne bo uvedel enodinarski tarif, s katerim se bo dvignil promet. O uvedbi tega tarifa se je svoječasno že razpravljalo, zdi se p. da načrt ni naletel na potrebne simpatije pri odgovornih činiteljih. Za gotovo število postaj bi bilo treba znižati prevozno ceno na 1 Din, pa bo promet gotovo tako narasel tudi brez novih prog, da bo podjetje boljše prospevalo, kakor sedaj.

Tablice. Kakor znano, dobimo nove ulične napise in tablice s hišnimi številki. Maribor bo rabil okoli 200 napisnih uličnih tabel in 2500 hišnih številk. Toliko je namreč v mestu »tlic in hišnih objektov, ki morajo biti obeleženi s številki.

Maribor in nemški židje. Kakor doznavamo, je zaprosilo večje število nemških židovskih rodbin, ki so se izselile iz Nemčije, za dovoljenje stalne naselitve v Mariboru.

Stanovanja so vlažna. Polovica novega zasilnega stanovanjskega poslopja v Metelkovi ulici je že prirejena za vselitve, na drugi polovici pa se vršijo sedaj zaključna onremna dela, vendar se stranke še ne bodo vselile pred koncem tega meseca. Stanovanja so namreč še močno vlažna ter bi bila preveč nezdruživa. Radi tega so jih pričeli sušiti s koksovimi pečmi, ki jih kurijo v posameznih stanovanjskih prostorih.

Praktičen predlog. Kljub nekaterim popravilom plinskega omrežja še vedno ni rešen problem uhajanja plina in s tem tudi izgube, ki jo trpi plinarna vsako leto. Na praktičen način rešuje to vprašanje nekdo, ki predlaga, naj bi se spuščal plin v omrežje samo takrat, kadar se res rabi. Dočim bi v poznah nočnih in deloma tudi v popoldanskih urah brez večje škode zaprl. Dohodek, ki ga ima plinarna v tem času od nekaterih odjemalcev, nima primere z izgubo, ki jo trpi radi neprestanega uhajanja plina.

Mladinski koncert priredi dne 3. decembra v unionski dvorani tukajšnji Podmladek Rdečega križa v prid podpornega društva za revne učence tukajšnji šol. Gre za pomožno podporo najbednejšim družinam našega mesta preko zime, radi tega spona odbor društva in korporacije, da ta dan nimajo nobenih prireditev.

Moderni Palestini predava drevi vseučiliški profesor dr. Novak iz Zagreba v tukajšnji Ljudski univerzi, jutri pa o egiptanskih kraljevskih grobovih. Skioptične slike!

Prvi koncert Danice bo v nedeljo, dne 29. t. m. s pričetkom ob petih popoldne v Mladinskem domu, Cvetlična 28. Koncert se vrši pod vodstvom ravnatelja Daničine Glasbene šole De Comellija.

Mariborski gledališki igralci. Na obnem zboru Združenja gledaliških igralcev kraljevine Jugoslavije, mestni odbor Maribor, ki se je vršil v sredo v gledališču, je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Jože Kovič, podpredsednik Vladimir Skrbinišek, tajnik Danilo Gorinšek, blagajničarka Elvira Kraljeva, odbornik Maks Furjan.

Društvo jugoslovanskih državnih upokojencev v Mariboru vabi odbornike k izredni seji, ki se vrši jutri, v soboto 18. t. m. o b15 v Cankarjevi sobi Nabavljalne zadruge. Vse ostale svoje člane poziva društvo, da se polnoštevilno udeležijo proslav, ki jih priredi društvo Maistrovih borec 18. in 19. t. m. Društvo se bo korporativno udeležilo v soboto zvečer bakljade, v nedeljo dopoldne pa službe božje na Glavnem trgu in vseh drugih svečanosti.

Lovčevi zapiski« pa izidejo v »Ljudski knjižnici« ob koncu novembra. Ako dobimo kdaj še »Očete in sinove«, bomo imeli Slovenci prevedena tri najvidnejša dela velikega romanopisca.

Ivan S. Turgenjev je bil od vseh ruskih pisateljev dolga desetletja najbolj priljubljen v tujini. Njegovi spisi niso našli v vsej Evropi samo navdušenih bravcev, ampak so nemalo vplivali na pisatelje raznih književnosti ter niso šli brez odmeva tudi mimo Slovencev. Njihov vpliv je najbolj viden v Kersnikovih povestih, ki so pisane v slogu tako zvanega poetičnega realizma. Vendarle pa je poetični, lahko bi celo rekli romantični element pri ruskem pisatelju, čigar dela izražajo nekaj sanjski lirizem, mnogo močnejše poudarjen. Točno je označil to njegovo potezo naš Kersnik z besedami: »Preko življenja polnega realizma Turgenjevih novel polaga se, kakor nikjer, srebrni pajčolan zdravega idealizma.« Jasno je, da pomeni umetnost tako usmerenega realizma bistveno in močno nasprotje naturalistični umetnosti, ki ne pozna nobene višje resničnosti.

»Plemiško gnezdo«, ki je izšlo leta 1858, smatrajo navadno za najlepše pisateljevo delo. Zunanji okvir dogodkov je sicer resda vzlet iz življenja, okoli in kulture ruskih podelskih plemiških dvorcev, vendarle pa je osnovni motiv romana: občeloveški, razbita sreča v ljubezni. Je to prav za prav roman dveh ljudi, Lavreckega in Lize. Lavreckij je bogat plemič, ki je svoja najlepša leta preživel v tujini kot brezdelnik ob lahkomiselni ženi. Ko zve za njeno nezvestobo, se razočaran vrne v Rusijo, kjer doživi slutnjo sreče v ljubezni, kateri pa je usloena tragična neizpolnitev. Usoda tega simpatičnega moža je žil demon njegove žene, zaradi katere — roman preveča skozinsko duh moralno-religiozne resnobe — ni mogoča zveza med njim in Lizo, ki odide v samostan, da se pokori za »krivdo« navideznega, platoničnega greha. V Lizi je ustvaril Turgenjev idealne žene, »čiste devojke« in junakinje ponižnosti, lik poln notranje lepote, ki ga je treba poleg Tatjane iz Puškinovega Onješina

cu v Melju (Erjavčeva), v železničarski fizikalni terapiji na Frankopanski, v moški kazalnici na Pobrežki in v delavnici državnih železnic. Na vsaki postaji bo poleg zdravniškega vodja še več zdravnikov, kemikov, lekarnarjev, stavnih inženjer ter po štirje oddelki rešilnega moštva: oddelki za reševanje ranjencev, moštvo za rušenje prve pomoči, moštvo za odkopavanje ruševin in zopetno vpostavitve instalacijskih naprav ter oddelki za desinfekcijo (za uničenje strupenega plina). V raznih delih mesta bodo improvizirani tudi požari, da bo stopila v akcijo požarna bramba. Letalske bombe bodo predstavljale raznobarvne rakete. Za ča- trajanja nevarnosti bodo morali ostati vsi lokali zaprti ter celo poslopji zavarovana z roloji.

Smrt pobira mlade. V starosti 26 let je umrl slašičar Joško Rodež. Pogreb bo jutri, v soboto ob pol 4 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju. — Umrl je nadalje 23 letni brivski pomočnik Herman Faix. Pokopali ga bodo jutri ob 4 popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče na Pobrežju. Naj počivata v miru. Zaljubljen naš iskren so-

Položaj na šahovskem bojišču. V sredo zvečer se je odigralo VI. kolo mariborskega šahovskega prvenstva. V I. skupini so se odigrale po večini višee partije ter je dobil Kramer proti Savliju in Strnišči, Savli proti Lobkovu in Romežu, Ostanek proti Jordanu. Stanje: Ostanek 5 in pol, Lobkov in Savli po 4, Kramer 3 in pol (1), Lešnik 3 in pol, Konč Strniša, Blen in Kukovec 3, Jordan 2 in pol, Lukež 2, Romež in Sila po 1. — V II. skupini je Lorber premagal Gujnika. Stanje: Lorber 5, Kotnik 4 (1), Gujnik 3 in pol, Gobec ml. 4, Fišer, Cizerl 3 in pol, Gobec sen. 3, Trelec 2 in pol. Turnir se nadaljuje v nedeljo dopoldne v kavarni Jadran.

Tudi v Mariboru gredo žarnice. Casopisi pišejo o tatovih-specialistih, ki krajejo električne žarnice. Tudi v Mariboru imamo take pličke. Tako je bilo zadnje čase zabeleženih več tatvin žarnic zlasti v skritih prostorih javnih lokalov, kjer so žarnice lahko dosegljive.

Tudi to je zadoščalo. Komaj nekaj ur je naletaval zadnjokrat sneg, pa je zadoščalo, da je nepridiprav potrgal telefonske žice na večih krajih, posebno v Koroškem predmestju. Pretrgane pa so bile tudi nekatere podeželske proge, tako v Bistrici pri Rušah, zveza z Dravsko dolino itd. Tehnično osebe poštne ravnateljstva je imelo dokaj dela, da je pretrgane žice zopet popravilo ter vpostavilo vse zveze.

V pasti. V Cvetlični ulici se je ujel sredi vlnoliskih posla 2. letni brezposelni pekovski pomočnik Ivan B., ki je prišel pred nedavnim iz Italije. Zasačili so ga v trenutku, ko je odpiral na podstrešju kovček ter pozvali policijo, ki ga je spravila na varno.

Novo mesto

700-letnica prihoda frančiškanov med Slovence. Letos poteče 700 let, odkar so se med Slovenci naselili frančiškani ter še posebej 461 let, odkar so v Novem mestu sezidali svoj samostan na strmi skali nad zeleno Krko in se stalno naselili med nami. Preveč bi bilo opisovati posebej, koliko do brega je ta Frančiškovi red prinesel Slovincem in koliko še posebej Novomeščanom. Za vse dobrote, kar so jih frančiškani storili Novemu mestu, so bili meščani že v starih časih hvaležni in so bili, kakor so še tudi danes vedno naklonjeni samostanu. 700-letnico prihoda frančiškanov med Slovence so praznovali ali pa še bodo več ali manj slovesno vsi frančiškanski samostani po Sloveniji. K temu slavu se priključuje tudi novomeški samostan, ki bo ta pomemben dogodek proslavil v nedeljo, dne 19. novembra. — Ob pol 8 zjutraj bo imel v frančiškanski cerkvi temu slavu primeren govor bivši provincial g. dr. p. Regalati Čebulj iz Ljubljane, nakar sledi slovesna sv. maša. — Na predvečer, t. j. v soboto dne 18. novembra ob 8 zvečer, pa bo v Prosvetnem domu vprizorjena krasna igra v petih dejanjih »Sv. Frančišek Asiški«. Igra je globoko zajeta iz Frančiškovega življenja. Za podeželsko ljudstvo bo ta igra ponovljena v nedeljo, 19. novembra, ob 3 popoldne v Prosvetnem domu. Ker je ta skromna proslava tega tako važnega in zgodovinskega dogodka tako pomenljiva, upamo, da se bodo verniki udeležili cerkvene proslave kakor tudi igre, ki je za ta jubilej zelo prikladna, v čimvečem številu.

Kranj

Plemeniti dar Dijaki kuhinji. G. dr. Fred Crobath je za firmo Crobath podaril v počaščenje spomina na blagopokojnega g. Edmunda Koebeka, tovarnarja v Kranju, lep znesek 200 Din.

Kulturni obzornik

Mariborsko gledališče: „Študentje smo“

V sodobnem repertoarju naših gledališč se vse ostreje začrtuje ločnica: na eni strani hoja za tradicionalnimi umetniškimi vzori, kjer ima gledališče svoj zametek ter edini smisel, na drugi strani pa obilne koncesije in udajanje kinogledališčnim razvajenostim ter ohromelimi občutkom za čisto, neokrnjeno umetnost. V torek zvečer je mariborsko gledališče zopet dalo koncesijo. Dokler delajo druga gledališča takšne koncesije izpačenim okusom, ima tudi mariborsko svoje pravice do tega, upravniki dr. Brencič pa upravičene očetovske skrbi za spopajčevanje gledališko blagajno.

Študentje smo! Ne bas dolgočasen naslov hudo dolgočasnim dogodivščinam, ki se prikazujejo v tej trojeanski opereti, ki jo je uglasbil znani naš kupletist Danilo Bučar na libreto gospe Metke Bučarjeve. Glasba je privlačna in zasnošana jazzarska. Bilo je mestoma razpoznavni že znane zvoke in nastavke, ki so pa hipoma zavzeli izrazito Bučarjevo smer. Na šentjacobskem odru v Ljubljani je opereta prodrla. Lojze Herzog je iz svojega dirigentskega pulta temu partu, ki je avtor obogatil še z nekaterimi glasbenimi vložki, dal poseben zamah. Režiser V. Skrbinišek pa se je znašel pred nalogo, kako libretno siroštvo zabrisati z režijskimi »transparenti«. Takšne dolžnosti so včasih težke in neahvalne.

Naši mariborski teaterski ljudje niso bili v preizkušnji. Igraje je šlo. Tudi naši igralci in igralki potrebujejo oddiha in lažjih stvareh. Udo-viceva je s svežino glasu in vneto igro kot Senčarjeva Nana našla v B. Sancinu kot juristu Ladu usoglasenost v spevu in igravstvu. Subrotno dejanje in nehanje je tukaj v Nini, Senčarjevi nečakinji,

smatrati za enega najlepših ženskih podob v ruski književnosti. Turgenjev se po pravici imenuje pesnik ljubezni in žene in prav tako po pravici veka »Plemiško gnezdo« za eno najlepših ljubezenskih zgodb v vsej svetovni književnosti. Poleg te značilne poteze smo se poudarili pisateljevo osnovno tragično, morda boljše pesimistično razpoloženje, v katerem je našlo izraza pisateljevo idealistično tustvo nasprotja med resničnostjo in idealom.

Prav tako pa moramo opozoriti na nekatere oblikovne posebnosti. Dasi je Turgenjev dober opazovalec in realistično veren risar zunanje življenjske podobe, vendarle izbira za junake zlasti osebe, ki žive predvsem s srcem in ki morda prav zaradi tega življenjsko niso aktivni. Zato Turgenjev odkriva rad notranji čustveni svet junakov. On je v resnici pisatelj, ki — po lastnih besedah — »teče za slikami lepote in lovi sleherni tretpanje in enil peroti«. Odtod tudi čustveni in otočni lirizem, ki daje njegovim zgodbam in podobam nekaj čudoviti blešč, podobno zlatemu soju. Omeniti moramo tudi, da je Turgenjev prav tako intimen kakor odlični risar pokrajine, prirode in njenih čarov. Turgenjev je predvsem pisatelj za tiste, ki mimo zgodb — čeprav zanimive in dramatično napete — iščejo v knjigi tudi etične in estetične lepote.

Ime prevajavca (Jože Arko) bo seveda psevdonim, saj prevod, ki se odlikuje z izbranim besednim slovarjem in prav tako lepo skladno, nekateri ne kaže začetnika. Tudi obširni in izčrpni uvod, ki ga je prevajavec dodal knjigi, razodeva odličnega po- znavavca ruske književnosti. France Vodnik.

★

V 9. številki »Přehleda« (list svetovaclavske lige v Pragi) sta med drugim tudi poročili o hrvat-skem (dr. J. Andrić) in slovenskem (Tone Hrovat-nik) kulturnem življenju. V slovenskem poročilu beremo o Jęgličevi proslavi na Stadionu, o slovenskem liturgičnem gibanju, o razstavah slovenskih Madon in cerkva, o književnih izdajah itd.

Slovenci v Zagrebu

Z jesenjo se je pričelo med katoliškimi Slovenci v Zagrebu novo življenje. Mnogo se je spremenilo, marsikaj nazadovalo, ali v glavnem gre tok življenja naprej v smeri, ki so jo dali prvi iniciatorji. V poletju je bilo društveno življenje osredotočeno v prirodo. Številni izleti so nas popeljali v domovino, a tudi lepe stare slovenske navade romanja nismo popolnoma pozabili. Na Rokovo nedeljo se nas je odpeljalo lepo število s avtobusi k Mariji na Sv. Gorah. Skoraj 200 nas je bilo. Marsikatera stara mamica si je zaželela še enkrat pohiteti iz Zagreba, kjer živi že nad dvajset ali trideset let, k Materi božji, na katero jo vežejo mnogi spomini in milosti. Izlet je uspel prav lepo, zakar gre glavna zasluga dvema gospodoma domačinoma izpod Sv. Gora, Peniču in Nuju. — Ker Zagreb ni daleč od Ljubljane, smo dobili tudi mi dva obiska in sicer so prišli kar v posebnih vlakih. Na Mali Šmaren smo razkazovali Zagreb Slovincem, ki jih je vodil g. Mrkun, romanje k baziliki v Raihenburg pa je organiziralo društvo »Varstvo«. Nedeljo potem je prišel g. prof. Pavlič z rojaki iz južne Štajerske. V obeh primerih se je pokazalo, kako velike važnosti je v takih primerih »Slomškovo prosvetno društvo«, ki pomaga društvom pri ekskurzijah z dejanimi in svetom.

Slomškovo prosvetno društvo je pričelo letošnjo igralsko sezono s spevoigro »Kovačev študent«.

ki je v vsakem oziru zelo dobro uspela. Dne 3. decembra bomo lahko videli, kako bo izpadla »Miklova Zala« na zagrebskih deskah. Zanimanje za to prireditev je tudi med Hrvati zelo veliko. Nove igralske moči bodo s svojo poštrevnostjo dokazale, da živi društvo intenzivno notranje življenje.

Pri Sv. Roku je šlo življenje svojo pot. Volja je bila dobra, samo železnica je imela velikokrat zamudo, tako da je g. gvardijan p. Dionizij Dušej mnogokrat kasneje maševal, kakor je hotel. Na vsak način se moramo samo njegovi neprimerni poštrevnosti zahvaliti, da smo vendar imeli vedno nedeljsko službo božjo. Na tem mestu mu moramo izreči našo zahvalo, prepričani smo, da nam bo tudi v bodoče priskočil na pomoč, kadar bo sila. Za sedaj nam je prišel srečen slučaj na pomoč. Neki duhovnik, ki se zdravi v Zagrebu, nam je obljubil, da nam bo vsako nedeljo in vsak praznik, pa tudi ob delavnikih, ako bo kdo želel, bral sv. mašo pri Sv. Roku. V nedeljo 12. novembra je prvičkrat imel dopoldansko in popoldansko službo božjo. Veselje Slovincem, da bomo imeli zopet redno stalnega duhovnika, je dobilo izraza v pozdravih štirih slovenskih katoliških organizacij in pa v petju, ki je bilo ta dan izredno svečano. Prva njegova daritev in govor sta potrdila naše želje, da se bo versko življenje med Slovenci poživilo, kar Bog daj!

izgube častnih pravic. Boris Kidrič, stud. tehn., je bil oproščen.

— **Usmrtitev v Belgradu.** Včeraj zjutraj ob 6 je bil v Belgradu obešen upokojeni podpolkovnik Lujo Mičić, ki ga je državno sodišče za zaščito države zaradi vojninstva obsodilo na smrt na vešalih.

— **Kongres dentistov.** V Zagrebu se bo vršil v soboto, 18. in v nedeljo, 19. novembra prvi kongres dentistov in dentistov-tehnikov Jugoslavije. Za udeležence kongresa je dovoljena polovična vožnja po železnici pod običajnimi pogoji.

— **Skupina bojevnikov Selške doline** ima v nedeljo, dne 19. novembra 1933 v Selcih spominski dan v svetovni vojni padlim. V ta namen bo ob 10 sv. maša in cerkveni govor za v svetovni vojni padle tovariše. Po cerkvenem opravilu Libera in petje. Nato pa bo v Krekovem domu redni letni občni zbor skupine bojevnikov. Vabljeni so vsi tovariši.

— **Karitativna zveza v Ljubljani** prosi župne urade, da bi ji priglasili kako deklico-siroto, 4—5 let staro, ki bi jo dobri ljudje vzeli za svojo. Otrok pa mora biti popolnoma zdrav. — Zveza prosi župne urade nadalje za posredovanje, da bi kakemu dobremu obrtniku ali trgovcu priporočili kot učenca pridno deklico, ki je dovršila višjo narodno šolo z odličnim uspehom, ki pa nima v svojih starših nobene opore. Vsa pojasnila daje Karitativna zveza v Ljubljani.

— **Stritarjev večer v Rogoški Slatini** prireda podružnica CMD ob 10letnici pesnikove smrti v soboto 18. t. m. ob 8 zvečer v hotelu pri »Pošti«. — Med drugim predava pesnik S. Sardenko o Stritarju kot človeku in pesniku. Vabljeni tudi okoličani!

— **S. P. D. obvešča svoje člane**, da imajo na posestvu »Biba« na Menini planini znižane pristojbine in sicer: prenočnina na posteljah 10 Din, pri več kakor 3 dnevnem bivanju v koči celo 6 Din, na skupnem ležišču pa 3 Din.

— **Prepovedan inozemski tisk.** Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list »Extrapost«, ki izhaja v Temišvaru, dalje knjigo »Europa es a Magyar Kordes, a revizio kilso es Belso feltetele«, ki je izšla v Budimpešti izpod peresa Szudy Elemer in list »Mekadonika Nenz, ki izhaja v Solunu.

— **Bojne žene dosežejo z rabo naravnih »Franz-Josef« grenčice** neovirano, lagodno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. —

— **Prijet ropar.** Pred dnevi smo poročali, da je neznanec na cesti iz St. Petra proti Novemu mestu napadel 30-letnega krošnjarja Pavla Zivkoviča in mu vzel 6700 Din. Nato je napadalec izginil v temi. Orožniki so na podlagi opisa v Mačkoveh aretirali nekega brezposelnega ključavničarja, ki sicer napad trdovratno taji, toda oropani krošnjar je z vso gotovostjo povedal, da ga je napadel prav on in nihče drugi. Ključavničarjeva žena je pri zaslišanju izjavila, da usodno noč njenega moža ni bilo doma. Kje je bil, aretirani ključavničar ne ve povedati in tudi ne more dokazati alibi.

— **O trgovskem zastopniku** g. Ivanu Simončiču smo poročali, da je bil v Kamniku na neko ovačbo v sodni preiskavi zaradi prodaje blaga in perila na podlagi napačnih dokumentov. Sodna preiskava pa je dosegla, da so dokumenti popolnoma v redu. Tudi stranke, ki so pri njem naročile blago, so v redu in v popolno zadovoljstvo prejele pošiljke. Očividno je, da je bila ovačba podana na napačni podlagi zaradi česar je imel g. Simončič, zastopnik renomirane ljubljanske trdnice, prav neljube sitnosti.

— **Napad na hišo.** Iz Šmartna pri Litiji poročajo: V noči od ponedeljka na torek je bil izvršen bombni napad na našega župana Strmana Jožefa v Mali Kostreznici. Človeških žrtev k sreči ni bilo, pač pa so v izloženih oknih zdrobljene šipe in notri zložena posoda.

— **Boljše ukradenko blago** sežgati kakor sedeti. Tega načela so se držali cigani v Futogu, ko so jih kar na lepem presenetili orožniki. Orožniki so vedeli, da so med njimi tatovi, ki jim je težko priti do živga. Zaradi tega so v tork popoldne kar obkolili ciganski tabor. Ko so cigani opazili prihajajoče orožnike, so začeli metati na ogenj nakradeno blago. Orožniki pa so prišli pravočasno in se jim je posrečilo, da so velik del blaga se rešili. Našli so velike množine najraznovrstnejšega blaga, ki je bilo v zadnjih tednih pokradeno v tamkajšnji okolici. Cigani so seveda tajili, da so blago, nakradli. To pa jim ni nič pomagalo in so orožniki kar ves tabor vžgnili pod ključ.

— **Na tisoče rib poginja.** Iz Vrbske poročajo: Voda v prekopu kralja Petra, je pred tedni neka tamkajšnja tvornica tako okužila, da so začele ribe kar v množicah poginjati in da obstoja resna nevarnost, da bo izumrl ves ribji zarod. Že sedaj je poginilo nad 10.000 rib. S tem so seveda močno prizadeli tamkajšnji ribiči. Ribiči so zaradi tega napotili na novosadski zdravstveni urad zahtevo, naj se ugotovi, kdo je povzročil okuženje vode, da ga bodo tožili za odškodnino.

— **Glasbene šole, pevce, glasbene kroge in gojenice glasbenih zavodov** opozarjamo na pravkar izšli »Glasbeni besednjak«, ki ga je sestavil Dušan Sancin, ravnatelj Glasbene Matice v Celju. Cena

Din 12, dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Besednjak vsebuje bogato število glasbenih izrazov, katere mora vedeti vsak glasbenik, oziroma naj bi jih vedel tudi vsak prijatelj glasbe. Je strokovnjško sestavljen v abecednem redu izrazov, katerim je pridelana še izgovorjava istih, da jih pravilno izgovarjamo, kar je tudi važno. Izrazi so italijanski, nemški, francoski, španski, grški itd. Ker nimamo drugega tovrstnega tolmača glasbenih izrazov v slovenskem jeziku, je pričujoči slovarček kar najbolj dobrodošel in ga prav toplo priporočamo. Ravnatelj drž. konzervatorija, gospod M. Hubad, se je o tej brošuri izrazil: Slovarček je vzorno urejen po tvari vseh izrazov italijanskih, francoskih in nemških in so prestavljeni v pravilno slovensčino. Knjižica bo izvrstno služila kot učilo na vseh glasbenih šolah in jo istim toplo priporočamo.

— **Ko se začne cevi pompujevati,** deluje uporaba naravnih »Franz-Josef« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi

— **Zaga se odda v zakup.** Ravnateljstvo za šume odda na prvi pisemni licitaciji dne 30. t. m. v desetletni zakup žago ob Bistrici v Bohinjski Bistrici. Pojasnila glede zakupnih pogojev dajeja gornje ravnateljstvo in šumska uprava v Boh. Bistrici.

Interpelacija senatorja dr. Majstrovica

Srbski in hrvatski listi objavljajo interpelacijo senatorja dr. Ivan Majstrovica, ki je naperjena proti temu, da bi se dovolila v Jugoslaviji naselitev 350 židovskim družinam, ki so pribežale iz Nemčije pred Hitlerjevimi terorjem. V svoji interpelaciji naglašajo dr. Majstrovic, da se Jugoslavlani niso nikdar ogrevali za protisemitizem in da se zgrajajo nad odvratnim preganjanjem židovstva v Nemčiji, ki predstavlja enega najtemnejših madežev človeške civilizacije. Kljub temu pa interpelant smatra, da se pod nobenim pogojem ne sme povečati židovski element v Jugoslaviji. Glede španjolskih židov, takozvanih Sefardov, ki se v polnih starih stoletjih niso mogli asimilirati z nami, ni govora. Druga stvar pa je z germanskimi židi, ki so se nedavno naselili v naše severne kraje kot nezaželjeni gostje. Ti židje se ne samo niso asimilirali, ampak so slovenskemu življu tudi po jeziku, miselnosti in aspiracijah ostali tuji. Ne moremo pozabiti, da so bili do našega narodnega ujedinjenja in žal še potem germanski židje najžalostnejši nosilci pangermanske misije na Balkanu, da so bili opora protinarodnim režimom in da razen redkih izjem niso nikdar pokazali kakšne naklonjenosti do naroda, v katerem in od katerega žive.

Tudi v liberalni in demokratični Franciji je javnost vstala proti pribeglim židom, rojenim in vzgojenim v nemškem duhu, ki kaj lahko postanejo nezanesljivi element v mejnih krajih. Jugoslavija je poleg tega še poljedelska dežela in zaradi tega ne čuti potrebe, da bi s heterogenimi elementi kršila svojo etnično homogenost. Izhajajoč iz tega načelnega stališča ne smemo dovoliti trajnega bivanja niti trajne zaposlitve nemških židov v Jugoslaviji, in tega niti onim, ki uživajo sloves v znanstvenem svetu, ker hočejo nemški židovski intelektualci postati veliko žarišče nemške kulture v inozemstvu.

Trbovlje

Prvičkrat je posegla bela žena v vrste tukajšnjih bivših bojevnikov in ugrabila 47 letnega tovariša Kneza Ivana, trpina-rudarja. Tovariši, bivši bojevniki mu drže nepretrgano častno stražo ter ga poneso v petek popoldne ob 4 iz hiše žalosti (kolonija Sušnik) na pokopališče. Za njim žalujejo ne le tovariši bivši bojevniki iz svetovne vojne, temveč tudi globoko potrta vdova s hčerko. Tovariši, ne pozabite, kako smo si že večkrat dali besedo, izkazati mu poslednjo čast in se udeležiti korporativne pogreba. Bodi mu lahka zemlja, na katero je bil toliko navezan. Tovariši ga pa ohranimo v trajnem spominu.

Regulacija Savinje in pritokov

Celje, 14. nov.

Vprašanje regulacije Savinje in njenih pritokov postaja posebno po zadnji povodnji vsak dan večjega pomena. Savinja je uprav pri tej zadnji povodnji prinesla s seboj toliko gramozu, da se je dvignilo njeno dno za 15 m in je pri vsakem najmanjšem dežju velika nevarnost, da zopet zalije vse nižje ležeče predele, posebno kleti, kar se je po prvi veliki povodnji res tudi že zgodilo. Da se prenakne to vprašanje z mrtve točke in pristopiti končno k rešitvi tega za vso spodnjo Savinjsko dolino življenjskega vprašanja, se je podala deputacija vseh v poštev prihajajočih faktorjev na bano vino, kjer je bila sprejeta.

Resolucija, ki jo je izročila deputacija na banovini, stavi naslednje konkretne predloge glede regulacije Savinje in njenih pritokov: 1. Banske uprava naj si osvoji izvedbo regulacije Savinje kot svojo zakonito nalogo, kakor je to stališče zavzelo že ministrstvo za zgradbe z dne 28. II. 1933, št. 30116-32 R. — 2. Regulacija Savinje naj se izvrši v celoti od Mozirja do Tremerja, ker je danes pričakovati uspeha le z regulacijo na vsej ogroženi progi. — 3. Ob enem z regulacijo Savinje naj se izvede regulacija pritokov Savinje. — 4. Banske uprava naj izvrši regulacijo Savinje naj-pozneje v desetih letih in naj po t desetino celokupnih stroškov, predvidenih z zneskom okrog 44 milijonov Din, torej letno po 4.400.000 Din stavi v banovinski proračun. — 5. Za financiranje regulacije Savinje in njenih pritokov naj zakoniti banaka uprava uredbo, po kateri bodo k regulacijskim stroškom prispevale vse prizadete občine in vsi okrajni čestni odbori. — 6. Banske uprava naj si zagotovi primerno letno subvencijo iz državnega proračuna in naj v to svrhu izvoli predlagati centralni vladi zakonski osnutek o državnem prispevku k regulaciji Savinje in pritokov. — 7. Za nujno pospešitev dovršitve od ministrstva za zgradbe zahtevanih dopolnitev projekta in izvedbo regulacijskih del naj banaka uprava takoj ustanovi v Celju posebno terensko sekcijo.

Mestni načelnik dr. Goričan je podrobno razložil resolucijo, predvsem, naj bi se zneski, ki bi bili v teku 10 let potrebni za regulacijo, vsakoletno približno 4.400.000 Din, zagotovili na ta način, kakor je svojočasno prispevke za regulacijo Savinje zagotovila bivša dežela Štajerska.

Prispevni faktorji bi bili torej banovina, okrajni čestni odbori, občine in država. Isto stališče sta zavzela tudi navzoči načelniki tehničnega oddelka banske uprave inž. Kraje in inšpektor inž. Sturm. G. ban je izjavil, da bo banovina v prihodnji svoj proračun zanesljivo vnesla primeren znesek in da se bo takoj pristopilo k študiju financiranja regulacijskega

Kamniška elektrika

Kamnik, 16. nov.

Za blagor naše elektrike se poganjamo zadnje čase. Že davno smo spoznali, da nam gre zaradi starega in razvzanega električnega omrežja do 40 odst. električne energije v izgubo. Ta čedna vsotica gre seveda na račun občine, prav tako pa kažejo tudi skoro vsi kamniški stevci v škodo občine, ker gredo prepočasni. Med 80 stevci, katere so poslali na pregled v Ljubljano, jih je bilo samo 8 dobrih, ostale pa bodo morali popraviti in očistiti. Popravilo bo stalo 22 Din, kar bo vsak odjemalec toka pač moral zrtvovati, ker bo v nasprotnem slučaju občina sama plačala stroške popravila in si tako prilastila stevec, za katerega pa bo moral odjemalec potem odšteti 30 Din letne najemnine. Vseh števec je v Kamniku 388. V dobrih, starih časih smo se Kamničani radi pobahali, da imamo najnižje doklade in najcenejšo elektriko (po Din 1.20 za Kwh!) skrbeli pa nismo za to, da bi osnovali fond za bodočo obnovo omrežja. Tudi v drugih zadevah nas teži isti očelet. In kakor nalašč se v sedanjih slabih časih kopčijo potrebe, obnove in popravila na vseh koncih in krajih, ki dvigajo odjemalce občinskih doklad.

Kalilec nočnega miru. Na vse pretege tožimo o krizi in pomanjkanju denarja, ki ga menda za vsako stvar manjka, samo za pijačo ne. Od vinskih duhov razgreti ponočnjaki razgrajajo posebno ob nedeljah in praznikih še pozno po polnoči in kalijo nočni mir po predmestjih, kamor bolj poredko pogleda čuječe oko mestne straže. Prebivalci predmestij se za take koncerte prav lepo zahvalijo, obenem pa prosijo, da se ponočnim razgrajajem posveti nekoliko več pozornosti. Čudimo se prav upravičeno, odkod prihajajo ob eni ali dveh po polnoči okajani razgrajaji, saj imamo policijsko uro za gostilne strogo samo do 23, za kavarne pa zaenkrat v Kamniku podaljšani čas do polnoči sploh ne pride v poštev, ker nimamo kavarne.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Petek, 17. novembra: Zaprtlo.

Sobota, 18. novembra: »Praznik cvetočih češenj.« Premijera. Izven.

Nedelja, 19. novembra: Ob 15: »Okence«, Izven. Globoko znižane cene od 5 do 15 Din. Poslednja vpriporitev.

Ob 20: »Sveta Ivana«, Izven. Znižane cene.

Ob 5 do 15 Din veljajo cene za nedeljsko popoldansko predstavo v drami. Vpizori se veselogra »Okence« poslednjič v tej sezoni, na kar prav posebno opozarjamo goste z dežele in ljubljanske prijatelje gledališča. Predstava se vrši izven abonmana.

Opera

Začetek ob 20.

Petek, 17. novembra. Ob 15: »Halka«, dijaska predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Sobota, 18. novembra: »Tosca«. Gostujoča gospa Zinka Kunčeva in g. Ivan Francel. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 19. novembra: Ob 15: »Turške kumarec.« (Dramska predstava.) Izven. Znižane cene. Ob 20: »Traviata«, Izven.

Koledar

Petek, 17. novembra: Gregorij Cudodelnik, škof; Saloma, dev.; Viktorija, muč. Maj ob 17.24. Herschel napoveduje lepo in hladno vreme.

Novi grobovi

Smrt uglednega meščana

Krško, 16. nov.

Včeraj po 10 popoldne je podlegel v bolnišnici posledicam težke operacije v 48. letu starosti veleposelnik, gostilničar, vinogradnik in mesar g. Ivan Murko. Rodom iz Ribnice na Pohorju se je v rani mladosti osamosvojil ter si z izredno vztrajnostjo pridobil lepo premoženje. Kot človekoljub je imel zlobno srce za svojega bližnjega, obse simpatije pa si je pridobil med vojno, ko je bil skrajno prizanesljiv akviziter za živino, česar mu hvala ležno ljudstvo ne bo nikoli pozabilo. Zapuščena vdova Jospino, poročena hčerko Dragico in še nedoletna Jospino in Franceta. Sestra Magda je soproga senatnega predsednika pri apelacijskem sodišču v Ljubljani g. dr. Fischingerja, druga sestra Amalija pa vdova po stavbenem mojstru Wondračku na Moravskem. Zlati duši naj sveti večna luč, preostaliim svojcem in sorodnikom naše iskreno sožalje.

★

† V Ljubljani je včeraj umrla gospa Katarina Drnovšek. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje!

Ostale vesti

— **Verske razmere na otoku Visu.** Otok Vis, ki ima štiri mesta, namreč Vis, Veloselo, Podspilje in Koniža, šteje okrog 10.000 prebivalcev. Med prebivalci je kakih 200 pravoslavljanih, drugi so katoličani. Do konca leta 1925 sploh ni bilo pravoslavljanih razven kakšno uradniške rodine, posebno med orožniki in finančnimi stražniki. Ob priliki agitacije za agrarno reformo proti koncu leta 1925 je prestopilo v pravoslavje okrog 250 oseb, od katerih so je pozneje kakih 50 vrnilo v naročje katoliške cerkve. Tako tvorijo danes na Visu pravoslavni pedeseti del celotnega prebivalstva in ne deseti del, kakor so pred kratkim pisali nekateri časopisi, ki so trdili, da je na Visu okrog 1000 pravoslavljanih prebivalcev, oziar, 180 pravoslavljanih družin.

— **Izpred državnega sodišča za zaščito države.** Pretleko sredo je bila pred državnim sodiščem za zaščito države v Belgradu razglášena sodba v procesu proti skupini dijakov iz Ljubljane, ki so bili obtoženi zaradi komunistične propagande. Obsojeni so bili: Boris Voinilović, stud. tehn., na 5 let ječe in na pet let izgube častnih pravic, Konrad Venigerholz, stud. tehn., na 3 leta ječe in na 5 let izgube častnih pravic, Dušan Bole, dijak šumarske visoke šole, na 1 leto strogega zapora in 2 leti izgube častnih pravic, Ivanka Mušević, stud. phil., na 2 leti ječe in 2 leti izgube častnih pravic, Fedor Kovačič, stud. tehn., na 6 mesecev strogega zapora. Lidija Sentjure, stud. phil., na 2 leti ječe in 2 leti

projekta. Predhodno pa se bo seveda točno ugotovila vsota, ki je neobhodno potrebna. Občine se bodo k financiranju pritegnile po koristih, ki jih imajo od regulacije, kakor tudi po davčni moči.

G. ban je naposled dal vprico deputacije načelniku tehničnega oddelka banske uprave inž. Kraju nalog, da morajo biti načrti v smislu svoječasne odredbe ministrstva za zgradbe kompletirani najkasneje do 1. decembra t. l. Dovolil je tehničnemu oddelku, da si sme najeti, ako bi primanjkovalo tehničnih moči, potrebne pomočnike, kajti elaborat mora biti gotov brezpogojno do stavljenega roka, da se lahko predloži ministrstvu za zgradbe zaradi primerne državne subvencije v proračunu za leto 1933-34.

Celje

— **Simfonični koncert Glasbene Matice v Celju.** Ob 20 letnici umetniškega delovanja g. Karla Sancina, ravnatelja Glasbene Matice v Celju, smo imeli priliko slišati simfonični koncert, ki ga je dirigiral g. jubilar sam. Čuli smo L. v. Beethovna Klavirski koncert Op. 15 s spremljevanjem orkestra. Klavirski solo part je odigrala toplo in občuteno g. Mireca Sancinova. Kot drugo točko smo slišali Beethovno simfonijo št. 1 v C. V zadnji točki koncerta se nam je predstavil g. jubilar kot skladatelj s »Celjsko suito«. Med odmorom je slavljeno čestital predsed. Glasbene Matice v Celju g. dr. Orožen in predsednik CPD g. prof. Fink. G. dr. Orožen je prebral pišmenične čestitke deške osnovne in dekliške meščanske šole ter brzojavne čestitke ravn. konzervatorija g. Mateja Hubada iz Ljubljane, predsednika Glasbene Matice v Ljubljani g. dr. Ravniharja in bivšega predsednika Glasbene Matice v Celju g. Grudna. Poleg tega so čestitali jubilaru in mu poklonili lepega cvetja tudi njegovi gojenci in gojenke. Glasbena Matica v Celju pa je svojemu ravnatelju poklonila v priznanje za sluz lep lavorjev venec. Koncert bi bil lahko bolj obiskan. Za koncert smo g. dirigentu in poštvalnim članom orkestra hvaležni. Mnogoštevilnim čestitkam, ki jih je ob tej priliki prejel g. ravnatelj, se pridružujemo tudi mi in mu želimo, da bi še v bodoče vzgajal v sedanjem pravcu glasbe željno celjsko mladino, ljubiteljem lepe glasbe pa pripravil še več enakih koncertov. Pripomniti moramo tudi, da je g. jubilar bil vedno pripravljen po svojih močeh pomagati pri vsaki prireditvi.

— **Umrla je v celjski javni bolnišnici Ivana Hrstnik,** 28 let, žena tesarja iz Nove cerkve. N. v m. p.

— **Turnir za prvenstvo Šahovskega kluba v Celju** se bo začel drevi ob 8 v hotelu Evropa. Turnirja se udeležujejo 11 igralcev.

— **Nov leposloven list** v Celju bo začel izhajati nov leposloven list z imenom »Klasie«, kot reklamno glasilo Jugopražarne.

Usoda pomorščaka Barentsa:

Junakova tragedija

se pojasnjuje po 300 letih

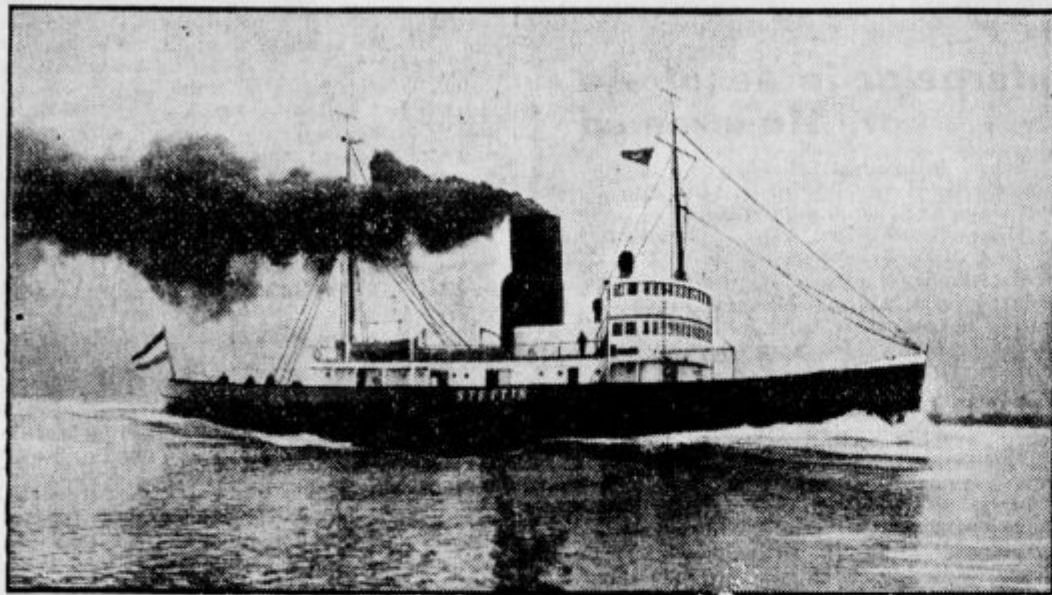
Ruska brzojavna agencija sporoča, da so na severnovzhodni obali Nove Zemlje našli ostanke zimskega taborišča, katero si je priredil tam leta 1597 holandski morjeplavec Willem Barents po prvem prezimovanju v polarnih deželah.

Barentsova pomorska potovanja so največja junaška dela v zgodovini raziskovanja severnega tečaja. Na svojih treh polarnih vožnjah v letih 1594 do 1596 je iskal severozahodnega prehoda. Pri tej priliki je leta 1596 odkril Spitzbergo in Medvedji otok. Po njem so imenovani Barentsovi otoki na vzhodu od Spitzberga in Barentsovo morje, ki je del severnega Ledenege morja.

Od Barentsovega zadnjega prezimovališča so našli 8 m dolgo in 5 m široko kočo. Zraven koče

so ležali železni obroči in doge razpadlega sode, v katerem so se Barents in tovariši najbrž kopali. Potem so našli čepinje od posod in ostanke jermenja ter železne in lesene posode. Na obali so odkrili ostanke čolna, zlomljeno veslo in železno harpuno, ki je imela še cel leseni držaj. Vse najdene predmete so poslali v Leningrad, kjer jih bodo razstavili v ondotnem polarnem muzeju.

Polarni raziskovalec Pinegin je teh misli, da mora blizu najdene koče biti pokopan nesrečni holandski pomorski junak. Ruski arktični inštitut bo za drugo leto organiziral natančnejšo preiskavo, da ugotovi tragično usodo polarnega pionirja — čeprav šele čez več ko 300 let.

Lomilec ledu. Na severu morje pozimi večkrat zamrzne. To se dogaja rado celo v Vzhodnem morju. Pred nekaj leti je zamrznilo več danskih parnikov, katere so morali priti reševati iz ledenega oklepa ruski ledolomci. Sedaj so Nemci zgradili svoj ledolomec, ki se imenuje »Stettin«.

Pokopano svetovno mesto se dviga

Pred kratkim so nemški in ameriški muzeji dobili novih dragocenih izkopanin iz Ktesifona ob Tigrisu. Te izkopanine so posebno važne za proučevanje umetnostne zgodovine v času med rimsko dobo in Mohamedom. Ktesifon je bila prestolnica Sasanidov. V njej odkrite umetnine nam predočujejo umetnost Partov do prihoda Islama. V teh izkopaninah se prav za prav zrcali doba 7000 let skoraj do novega veka.

Že leta 1928 in 1929 je tam kopala nemška ekspedicijska pod vodstvom znanega zgodovinarja O. Reutherja iz Drazdan. Ker pa je kmalu zmanjkalo sredstev za draga kopanja, so morali Nemci prenehati z delom. Sedaj se je oglašil newyorški muzej Metropolitan, ki je bil pripravljen prevzeti večji del stroškov za izkopavanje, če bo del izkopanin umetnin dobil tudi on. Tako so se pogodili Nemci z Američani, da bodo polovico izkopanin dobili Američani, polovico pa Nemci. Po pogodbi so morali del odstopiti tudi domačemu muzeju v Bagdadu. Izkopanin pa je bilo za vse tri muzeje dovolj.

Pri teh izkopavanjih so raziskovalci našli fantastično orjaško stavbo iz tiste pozabljene dobe. Odkrili so ogromne loke in oboke prestolne dvo-

rane kralja Sasanidov Hosroesa II. Dvorana je bila sicer do polovice v razvalinah, vendar pa še vedno priča o veliki kulturi, ki je zatonila, a ni pozabljena. Odkrili so veliko štirikotno areno za boje med živalmi. Nadalje so izkopali oboke krščanske cerkve iz prvih časov krščanstva. Mesto Ktesifon je obdajalo silno zidovje. Že takrat je čez Tigris vodil kamenit most ter vezal na drugi strani ležeče mesto Seleucija, glavno mesto kraljestva Seleucidov, s Ktesifonom, ki je bila že tedaj svetovno veličje. Seleucijo so leta 164 pr. Kr. razdrli Rimljani. Ko je padla Seleucija, se je začel dvigati Ktesifon, ki je postal svetovno mesto. Po svojem prebivalstvu in obsežnosti je nadkriljeval celo stari Bizane. Leta 637 so vzeli Ktesifon Arabci.

Ko so v Ktesifonu zagospodovali Arabci, niso mislili na to, da bi to veličje ohranili za svoje glavno mesto. Pač pa so v Babilonu začeli graditi novo prestolnico. Pač pa so kalifi začeli podirati Ktesifon in gradbeni material voziti za zgradbo svojega glavnega mesta. Zato pa med izkopaninami v Babilonu dobijo glazirano stavbeno kamenje, keramične predmete, kitajski porcelan in steklenino. To vse je bilo iz Ktesifona prepeljano tjakaj.

Znorel, ker ni zadel v loteriji

Zadnja velika francoska državna loterija ima tudi svoje žrtve. K stražniku, ki je stal sredi ceste, je pristopil elegantno oblečen možik, ki ga je prosil, naj pošlje ž njim več stražnikov, ki mu bodo varovali milijone, katere bo sedaj potegnil v loteriji, kjer je zadel glavni dobiček. Ko so moža na policijski zaslisevali, so ugotovili, da je blazen. Pri njem so našli polno srečk državne loterije, ki pa nobena ni zadel.

Velika izprememba. Kako se je izpremenil moj mož, odkar smo se preselili s kmetov v mesto. Prej je sedel od jutra do večera v krčmi. — A zdaj, — Zdaj sedi od večera do jutra.

Tudi v temi se boste lahko brili

Najnovejša pridobitev za tiste, ki se sami brijejo, je aparat, ki se sveti. Na rezilu je zelo svetla žarnica, ki tako razsvetljuje obraz, da se človek lahko pred ogledalom brije, četudi je sicer v sobi tema.

Evipan

Kaj je to? Novo narkotično sredstvo, ki ga uporabljajo po londonskih bolnišnicah mesto etra in kloroforma. S pomočjo tega narkotičnega sredstva so v Londonu opravili že 25.000 operacij, ki so se vse srečno iztekle. Od vseh 25.000 operirancev je le eden umrl. Evipan vbrizgnejo pod kožo. Že čez 30 sekund začne delovati ter deluje 4 ure, ne da bi to bolniku kakorkoli škodovalo. Ko se bolnik zbudi, nima nobenih slabosti, kakršne so ga obhajale, če so ga narkotizirali z etrom in kloroformom.

Mamutovo okostje v Sibiriji

Pri Obdolsku na Janalskem polotoku so ob izlivu reke Ob našli dobro ohranjeno okostje orjaškega mamuta. Že od 17. stoletja dalje so v Sibiriji našli več predzgodovinskih ostankov. Toda samo dvakrat se je doslej posrečilo najti celo mamutovo okostje. Eno okostje hrani pariški muzej, drugo pa leningrajski.

Briljante sta „kupovala“

Na Dunaju so prijeli zakonsko dvojico, ki je tako-le kupovala briljante pri zlatarjih. Kakor dva mlada zakonca sta prihajala k zlatarjem. Navadno sta postopala tako: Ona je želela prstan. Zlatar ga je ponudil. Mož nejevoljno: »Mislim, da je ta-le prstan vendar le predrag.« Ona: »Ampak, dragi Fricke, čemu neki toliko besedi? Saj si mi tak prstan obljubil že oni mesec.« On: »Draga, bodi no pametna, saj vidiš, da kupčija ne nese več toliko, da bi lahko kupoval tako drage prstane.« Ona: »Kar molčite! Zlatarju: »Pokažite mi no dvojico prav lepih briljantnih uhancev, kakršni so zunanaj v oknu.« Zlatar se je režal, ko sta se zakonca prepirala in bil prepričan, da bo ona zmagala. Hitro ji je ustroel. Ampak briljantni uhani so bili res dragi. Ko je bilo treba plačati uhane, je mož povedal, da nima toliko denarja seboj. Ona: »Denite jih na stran. Se takoj vrneva po nje. Mož gre le po denar.« In sta šla. Pa ju ni bilo več. Zlatar pa je ugotovil, da je izginil oni lepi briljantni prstan, ki sta ga najprvo kupovala. Tako sta opeharila več dunajskih zlatarjev, dokler ju niso pri enem prijeli, ko sta ravno zopet šla po denar domov. Pri sebi nista imela počenega groša, pač pa lep briljantni prstan, ki ga je zlatar tako dobil nazaj. Drugi zlatarji se bodo pa obrisali pod nosom.

Sportni junaki letošnjega leta

Sportni junaki leta 1933. Zgoraj na levi: Angleški jahač Gordan Richards, ki je letos dosegel 246. zmago — Zraven: Finec Volmar Isohollo, ki je potolkel Nurmijeve rekorde v teku. — Zgoraj na desni: Francoski letalec Lemoine je s svojim letalom dosegel višino 13.661 m. — Spodaj na desni: Nemec Sievert je v deseterboju dosegel svetovni rekord. — Spodaj v sredi: Finec Matti Järvinen je dosegel svetovni rekord v metanju kopja 76.10 m. — Spodaj na levi: Japonec Makino je dosegel svetovni rekord v plavanju na 1500 m.

Pariški Sherlock Holmes

Iz življenja policijskega prefekta

V Parizu je oni teden umrl nekdanji policijski prefekt Lepine, najbolj sloveči policijski prefekt v teku zadnjih 50 let. Tudi njegovi nasledniki znajo svoj posel dobro opravljati, tudi sedanjí policijski prefekt Chiappe je popularen, a Lepine nihče ne doseže. Lepine je deloval v razburljivih časih, ob koncu 19. stoletja in v prvem desetletju 20. stoletja. To so bila zadnja desetletja pred vojno, a za pariško policijo to ni bila mirna doba, marveč doba neprestane vojne z organiziranimi zločinskimi tolpmi, ki so se posluževale vseh pridobitev moderne tehnike.

Lepine je prišel v Pariz z dežele, kjer je bil prefekt departementa. Že tedaj je slovel po svojem neustrašenem pogumu, ki ga je kot policijski prefekt v Parizu mogel le še znova dokazati. Njegov osební pogum je njegova najbolj značilna lastnost, zaradi katere ga je vse čislalo in spoštovalo. Prejšnji policijski prefekti so pri važnih podjetjih vodili policijske čete od zelene mize na pr. po telefonu. Lepine pa je ravnal drugače. Povsod je hotel sam biti zraven in sam dajati navodila, ne meneč se za nobeno nevarnost. Takrat je bil čas socialističnih demonstracij. Policijska se je večkrat spoprijela z demonstranti. Švigale so krogle, letelo je kamenje, Lepine pa je stal sredi vsega tega in še mrnil ni, ko mu je svinec žvižgal okrog ušes. Zaradi tega je nastala legenda, da je Lepine neranjiv. Drugi so trdili, da nosi pod obleko železen oklep. Pa se je končno pokazalo, da ni imel oklepa in da ni bil neranjiv, ker je bil večkrat ranjen. Nekoč ga je krogla tako nevarno oplazila, da je bilo njegovo življenje res v nevarnosti. Pa vse to ga nikdar ni zadržalo, da bi ne bil sredi »rumla«. Bil pa je v najbolj razburljivih trenotkih tako miren in hladnokrven, da so se vsi čudili. Sredi prerivanja in bojev je stal s svojim svetlim cilindrom na glavi, z debelo cigaro v ustih in v roki z lepo palico, ki je na betici imela figuro pariškega policista.

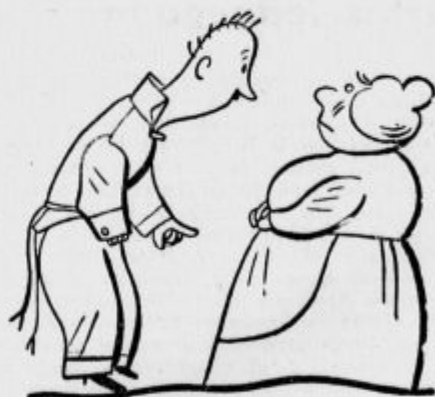
Najbolj je zaslovel, ko je ugnal glasovito razbojniško tolpo, ki je blizu Pariza imela kar celo trdnjavo, »Fort Chabrol«. Dolgo policija ni prišla na sled zločincem. Ko jim je bila za petami, so se razbojniki zabarikadirali v svoj »Fort Chabrol« in od tod streljali na mobilizirane čete, katere je zopet vodil sam Lepine. Njegovi policisti so v ognju razbojnikov kar po vrsti padali, on pa je mirno sredi njih kadil cigaro in vodil napad toliko časa, dokler

ni policija vzela zločinske utrdbe, katero so potem z dinamitom pognali v zrak.

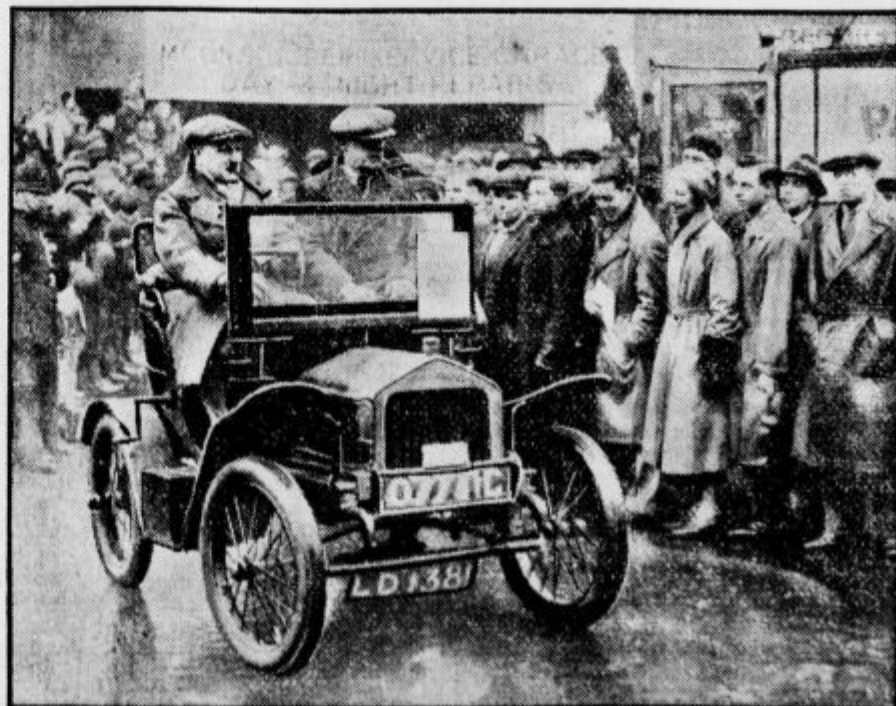
Lepine pa ni bil le izborni poveljnik policijskih čet, ampak tudi prvovrsten kriminalist. Za njim Pariz še ni imel policijskega prefekta, ki bi tako točno poznal vse zločinske beznice — in teh je v Parizu na stotine — kakor jih je poznal Lepine. Preoblečen je sam večkrat obhodil vsa ta shajališča pariškega zločinstva. Zato je znal v potrebi vedno poseči v pravo gnezdo. Zadnja leta je živel sam za se in pisal svoje spomine.

Lindberghova nezgoda

Sloveči ameriški letalec polkovnik Lindbergh s svojo ženo — milijonarjevo hčerko — potuje po Evropi. V ponedeljek je s hidroplanom (vodnim letalom) odletel iz Santone v Lizabono. Z njim se je vozila njegova žena, ki se vedno zvesto drži svojega moža. V ponedeljek zvečer, ko Lindberghova letala ni bilo v Lizabono, se je raznesla vest, da je v veliki megli letalo padlo v vodo. Celih dvajset policijskih letal se je spustilo v zrak, da poiščejo pogrešanega Lindbergha. A ga niso našli. Šele pozno ponoči je prišlo poročilo, da se je Lindbergh s svojim letalom spustil na špansko-portugalsko obmejno reko Miho in srečno pristal na njeni površini. Španska vlada je takoj poslala torpedovko po Lindbergha, ki je plaval na reki Miho.

»Gustelj, kakšen užitek neki imaš od tega, če vsak dan tako piješ?« — »Tega ti pa ne povem, sicer se še sama navadiš piti.«

Star avtomobilski veteran. Na Angleškem se vsako leto snidejo najstarejši avtomobili, ki že davno niso več v rabi. Šofirajo jih znani šoferji, kar povzroča veliko zabavo pri ljudeh, ki gledajo take prireditve. Na sliki vidimo znanega angleškega dikača Kaye Dona, ki šofira star avto. Da je avto res star, dokazuje sam.

Gospodarstvo

Kmetijska kriza Rešitev v tehničnem izboljšanju?

Revija »Oesterreichischer Volkswirt« je za svojo 25. letnico izdala posebno številko, v kateri obravnava predvsem gospodarska in socialna vprašanja podonavskih držav. Posebno zanimiva so izvajanja g. R. Brauna o gospodskem razvedu, premoženju in poklicih v agrarnih podonavskih državah.

Z gospodarskega stališča je pisan članek Arnolda Danieha o agrarni krizi v podonavskih državah. Iz članka posnemamo, da so ravne podonavske kmetijske države v najhujši krizi. Drugod je odvzela industrija ves veliki naravni prirastek prebivalstva in podeželje se je izpraznilo, v vzhodnih državah pa je po ukinitvi fevdalizma naraščanje kmet. prebivalstva radi manjšajoče industrije vedlo do prenaseljenosti kmetijskih krajev. Agrarna renta (donos zemlje) je bila proti vzhodu v Evropi nižja kot na zapadu. Poleg tega pa izkazuje agrarna renta v svetovnem obsegu, da v l. 1870 dalje padanje. Zato je tudi na vzhodu, kjer je bila agrarna renta najnižja, kriza najhujša, ker je renta sploh odpadla.

Zanimive so te številke prenaseljenosti: na 100 ² kulturne zemlje (polja, vrtovi, travniki) odpade v USA 17 kmetijskih prebivalcev, v Kanadi 11 in v Avstraliji 8; v gostonasteljeni zapadni Evropi pri relativno visokih hektarskih donosih: Nemčija 52, Francija 48. Sedaj pridejo pa: Bolgarija 116, Jugoslavija 114, Rumunija 97, Madžarska 72, Slovaška 85, Karp. Rusija 115, Poljska 99 pri nižjih hektarskih donosih. Ta relativna kmetijska prenaseljenost se stalno veča v vseh državah, ker ni dosti več zemlje na razpolago in tudi mesta ne morejo pritegniti zaradi počasne industrializacije dovolj podeželskega prirastka. Izseljevanje je tudi ponehalo, posebno v zadnjih 5 letih. Prenaseljenost se javlja tudi v vedno večjem razkosavanju kmetijskih posestev. To se pa javlja tudi v

zmanjšani produkciji. Zato je že l. 1893 lahko napisal Rus Stepanjak o ruskem kmetu: Zastonj mu lahko pridiga o racionalnem kmetljinu, če ima pa v svoji revščini samo slamo za svojo živino. Namesto konj stopajo v veljavo zopet voli in bivoli. Tehnični nivo produkcije kmeta vedno bolj pada.

Kljub naraščajoči prenaseljenosti je kmetiči izvoz znaten, ker so kmetje obubožali in morajo vseeno plačevati davke in obresti, morajo prodajati vedno več svojih pridelkov, kar znižuje cene. S tem pa zopet pade kupna moč kmeta. Tako nastajajo presežki za izvoz in se naraščajo pri vedno manjši porabi kmetov samih. Če štejemo žita in krompir na prebivalca, pa od tega dobimo izvoz in količine za seme, dobimo tole letno porabo:

Rusija pred vojno 398 kg. Madžarska pred vojno 647; po vojni pa Rumunija 446 kg. Jugoslavija 426 kg, Bolgarija 439 kg in Poljska 562 kg. Pa še od tega se izvaža del v obliki živine in proizvodov.

Ni točna trditev, da je poslabšanje razmer kriva povojna agrarna reforma.

Upanje na izboljšanje cen temelji danes na kaj slabih nogah. Vseposvoda se manjša agrarni izvoz v korist domačega kmetijstva. Pač pa kriza zmanjšuje plače poljedelskih delavcev v zvezi z naraščajočo brezposelnostjo. Vsa kreditna politična sredstva in manipulacija cen — ureditev kmetijskih dolgov, umetno vzdrževanje cen pšenice in koruze — komaj pomagajo toliko, kolikor škodujejo (naravnost ali posredno).

Kar se tiče odjema, industrijski sosedi kmetijskih držav, ne morejo pokupiti vsega agrarnega presežka svojih sosedov. Italija, Nemčija in Francija — tudi vse tri skupaj — ne pridejo v poštev. Rešitev je po mnenju pisca le v tehničnem napredku (traktorjih).

tudi v Sloveniji. V Vojvodini stane bač. in ban. blago že 105—107,50, za prekmursko blago pa zahtevajo 120—122,50. Koruza je nadalje zelo čvrsta in zahtevajo danes za staro blago že 85, za umetno suseno pa 72,50, za bližje postaje je celo dražja. Tudi za moko so cene narasle na 205—210, kar zahtevajo srednji mlini.

Hmelj

Savinjska dolina. Položaj v hmeljski kupčiji je tekoni zadnjih štirinajst dni ostal v glavnem neizpremenjen in prav tako tudi cene. Dočim se slabše blago plačuje po 60—65 Din za kg, se za večje partije prvovrstnega blaga z napitnino vred nudi izjemoma tudi do 70 Din za kg; največ dejanskih zaključkov pa je za prvovrstno blago z napitnino po 65—67 Din in za slabše po 63—65 Din za kg. Zaključna tendenca je zadnje dni čvrsta in nekoli-ko živahnejša. Računa se, da je iz prve roke prodanega že blizu 90% letošnjega pridelka.

Položaj je povsod v glavnem neizpremenjen, vendar so se cene vzdržale in niso nadalje popustile. Sicer pa je zadnji čas postala tendenca več ali manj povsod nekoliko bolj čvrsta in živahna. Prav verjetno je to odmev določite obveznih najnižjih cen v Nemčiji, ki se le počasi uveljavlja, in pa določite cen v Angliji, kjer je kupčija hitro oživela. Trajanje sedanjega in nadaljnjega razvoja položaja zavisi v prvi vrsti od splošnega razvoja gospodarsko-političnega položaja povsod, zlasti pa v Ameriki in Nemčiji.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 17. nov.: 11.00 Solska ura; Vzgojno predavanje (Pero Horn), 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Cas, plošče, 18.00 Smučarska gimnastika (Drago Ulaga), 18.30 Predavanje Nar. obrane, 19.00 Sokolstvo (Janez Pohar), 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Andrejka), 20.00 Prenos iz Zagreba: Koncert, 22.00 Cas, poročila, plošče.

Sobota, 18. novembra: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče 18.00 Plošče, stanje cest 18.30 Zabavno predavanje (St. Bitezničnik) 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Šramelkvartet Dolinšek 20.30 Fantje na vasi 21.00 Valčekova ura (Radio orkester in plošče 22.00 Cas, poročila, radiojazz.

Drugi programi

Sobota, 18. novembra:

Belgrad: 19.45 Violinski koncert 20.15 Španske pesmi poje ga. Slatinova 21.30 Narodne pesmi s spremljevanjem orkestra — Zagreb: 20.15 Radio orkester in St. Ivelja (tenor) 21.45 Plesna glasba — Dunaj: 16.20 Citraški koncert 19.05 Solistični vokalni koncert 21.30 Glasbena akademija — London: 20.30 Koncert tria 21.15 Koncert orkestra — Praga: 10.10 Orkestralni koncert 18.30 Laha glasba 19.00 Opera »Libuša«, Smetana — Rim: 17.15 Radio orkester 20.15 Vokalni koncert (sopran, bas) 21.00 Prenos iz opere — Varšava: 17.15 Koncert na orglah 21.15 Chopinove skladbe (čelo in pesmi).

(Iz »Radio-Ljubljana«)

Vinogradniki pozor!

Za pomlatski nasad imamo na razpolago še cepljenke sled-čih vrst.

Bouvierova ranina, zeleni silvanec (selekcija »Fröhlich silvanec«), bela klevna, biser iz Csabe, Muškat Madame Mathias, žlahtnina, muškata žlahtnina itd. na podlagah Kober 5 BB. Teklina 8 B in Goethe 9 v prvovrstni kakovosti.

Izključno selekcioniran, izvrsten material. Prosimo interesene, da zahtevajo naš seznam s ponudbo.

Trsnice

Izvrstke

Cloar Bouvier,

v nogradniško veleposestvo

Gornja Radgona, Dravska banovina.

Tita »Bouvierova ranina« je imela tudi letos relativno največji donos in najvišji pridelajo (18 21 5%)!

Najvažnejša tekma

Borba Primorje—Jugoslavija je zadeva vsega slovenskega sporta.

Še dva dni in odločilo se bo, ali Slovenci za služimo, da ostanemo v državni ligi ali ne. In ta odločitev bo padla v 90 minutah v nedeljo popoldne na igrišču Primorja. In kako bo padla, je odvisno od primorjanske enajstorice, od katere zavisi nadaljnja usoda slovenskega nogometa, ki ga reprezentira v državni ligi. Zato bo nedeljska tekma najvažnejša, kar smo jih doslej videli v Ljubljani.

Ne smemo biti pesimisti, pa tudi preveč optimisti ne. Mi vemo le toliko, da smo Slovenci tudi v nogometu na taki višini, da v polni meri zaslužímo, da ostanemo v drž. ligi. Četudi je nedeljski nasprotnik, belgrajska Jugoslavija, na odlični stopnji, ne sme to naših reprezentantov prav nič motiti. Oni morajo v borbo, da zmagajo, ker nedeljska tekma ni zadeva samo ASK Primorja, ampak vsega slovenskega sporta.

Radi važnosti tekme bo v nedeljo naval na blagajne velikanski. Radi tega se dobe vstopnice v predprodnji od danes naprej v trgovini Baraga v nebotičniku in v trgovini Banjai na Miklošičevi cesti. Cenj. običajno se v lastnem interesu naproša, da si preskrbi vstopnice že v predprodnji.

Tek zedinjenja 1. 12. 1933

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Največjo sportno prireditev v letošnjem letu bomo doživeli v Ljubljani dne 1. decembra na dan našega zedinjenja. Ker obhajamo letošnjem letni jubilej našega zedinjenja, se je ASK Primorje odločilo, da priredi letošnji tek v čimvečjem stilu, da kar na najdostojnejši način proslavimo letošnji prvi december.

Na prireditve so bili povabljeni najboljši atleti Češkoslovaške, Poljske, Rumunije, Bolgarije, Grčije in Turčije. Na startu bomo videli seveda najboljša domača atlete in tudi naša vojska bo sodelovala, sploh vse, ki kaj pomenijo v naši lahki atletiki, bomo videli ta dan startati.

Kako veliko zanimanje vlada v naših najvišjih krogih za to prireditev, je najboljši dokaz to, ker je blagovoliš prevzeti pokroviteljstvo prireditve Nj. Vel. kralj Aleksander sam.

Službene objave GZSP

Sporočamo vsem članem klubom in društvom, da bomo objavljali vsa službena poročila potom časopisja in to dnevnikov »Dutro« in »Slovenec«. Seje podsodnega uprave se vsrjijo redno vsak tork zvečer ob 7 v hotelu »Paar« na Jesenicah ter naprosamo vse klube, da določijo svoje predloge vedno tako, da se more o reševati na prvi seji. Klubi: Sokolsko društvo Jesenice, Sokolsko društvo Radovljica, Smučarski klub »Begunje«, Sokolsko društvo Bled, Sokolsko društvo Bohinj, Tujsko prometno društvo Bohinj se pozivajo, da takoj prijavijo po enega zastopnika v širši odbor GZSP. Klubi: Sokolsko društvo Bled, Tujsko prometno društvo Bohinj, Tujsko prometno društvo Sv. Janez v Bohinju, Sokol Bohinj, Sokol Jesenice se pozivajo, da brezpogojno poravnajo članarino za leto 1933-34 do 1. decembra t. l., ker v nasprotnem slučaju se jih bo črtalo iz seznama članov GZSP. Vsi klubi naj poravnajo članarino za leto 1933-34 najkasneje do 1. januarja 1934. Klub, ki do tega časa ne bo poravnal vseh obveznosti do podzveze, bo imel zabrano starta na vseh prireditvah. Klubi naj uredijo do 1. decembra t. l. verifikacije svojih članov. Obenem se sporoča, da so črtani iz seznama verifikiranih članov vsi člani bivšega S. O. »Borec«, S. K. »Svoboda« — oba iz Jesenic, ter SK Bled. Klubi naj vse tiskovine in pravilnike, katere rabijo, naročijo vred pričetkom sezone, da nam s tem omogočijo redno poslovanje. Vse klube pozorjamo na dopis Splošne zavarovalne zadruga v Ljubljani, da zavaruje pri isti svoje člane proti neugodam in to po možnosti v čimvečjem številu. Opozorjamo na okrožnico banske uprave št. VIII. No. 3463-16, z dne 24. oktobra t. l., glede napravljavanja škoda v gozdih in mladih nasadih po izletnikih, z željo, da se točno ravna po isti. Zagrebški zbor nas vabi, da sodelujemo pri njegovi »Zimski izlozbi«, katere se vrši od 30. 11. do 3. 12. t. l. v Zagrebu. Opozorjamo vse klube, ki se zanimajo za to razstavo, ki bo pač velikega pomena za razširjenje slovesa naših krajev, da pošljejo svoje prispevke t. j. razne slike, izdelke sportnih predmetov itd. podzvezi ali pa direktno »Zagrebščemu zboru«, Zagreb Martičeva ulica poštnište 168, na katerega se naj obrnejo tudi glede v. informacij. Klubi, katerih člani nameravajo položiti sodniški izpit, naj pošljejo prijave za iste najkasneje do 20. t. m. podzvezi na poznejše prijave se ne bo oziralo. Vsi sodniki, ki se nimajo sodniških izkaznic naj si iste takoj nabavijo pri zvezi potom podzveze proti znesku 20 Din. Isto tako smuški učitelji proti znesku 50 Din, kateri znesek je vpisali naprej. Vsi klubi se ponovno pozivajo, da čimprej a najkasneje do 20. t. m. sporočijo svoj program za sezono 1933-34, ker v nasprotnem slučaju se njihovih želja ne bo moglo več upoštevati. Obenem nam dostavite tudi sezname vseh v zimskih terenih odprtih koč in izkaz oskrbovanih skakalnic in sankalist ter drsalšč. Pozivamo TK Skala, Jesenice, SK Lesce, SK Dvije Mojštrano, SPD Kranjska gora, SK Rateče Planica, SK Triglav, Bled, SK Bohinj, TPD Sv. Janez, SK Begunje, da javijo zvezi imena oseb, ki bi prevzele poročevalsko vremensko službo. Začetkom januarja se bo vršil 14 dnevni tečaj za zveze smuške učitelje na Krivacu. Podrobnosti bo pravočasno objavila zveza. Klubi naj prevzamejo izveščanje dobrih vodnikov, ki bi bili na razpolago tujcem za kratke ali dolge ture po najlepših terenih njihove okolice. Klubi naj pripravijo v svojih kočah garniture zastavice za trening slaloma, da zamorejo izletniki trenirati. Upravni odbor je sklenil, da se vršijo 4. februarja 1934 mladinski dnevi, ki bodo strogo obvezni. Vsi klubi se opozorjajo, da se že sedaj pripravljajo na to in ustanovijo mladinske odseke ter nam o tem takoj poročajo. Tozadevni pravilnik je v delu in pride na razpravo pred širši odbor dne 26. novembra t. l. na kar bo takoj do-
stavljen vsem klubom. Na isti seji se bo pretrgalo tudi vprašanje pravilnika za delegiranje sodnikov, službojočega odbornika in disciplinarnega pravilnika za tekmovalce in sodnike. Vse klube klubov podzveze obveščamo, da bo podzveza tudi letos izvedla zdravstvene preglede, termine objavimo prihodnje dni. Vse klube naprosamo, da nas točno obveščajo o svojem delovanju ter redno rešujejo naše predloge, da nam s tem olajšajo težavno delo ter pripomorejo k čimvečjem razmahu gorenjskega zimskega sporta. Seja širše uprave GZSP se vrši v nedeljo, dne 26. t. m., ob 14 v hotelu Paar na Jesenicah. Udeležba obvezna. — Tajnik I.

Sport

Ping-pong turnir za prvenstvo Most. Sportni klub Mladika v Mostah razpisuje ping-pong turnir za prvenstvo posameznikov občine Moste. Turnir se prične 1. decembra t. l. v prostorih Sal. mlad. doma na Kodeljevem in se konča 25. decembra t. l. Pravico nastopa imajo vsi v Mostah bivaajoči igralci. Prijavnina znaša 3 Din za osebo. Prijave je poslati do 30. novembra do 8 zvečer na naslov: Sportni klub Mladika, Sal. Mlad dom, Kodeljevo. Naknadne prijave se sprejema proti dvojni prijavnini.

Nagrade: Zmagovalec turnirja si pripravi naslov prvaka Most za l. 1933. Trije prvi plasirani prejmejo priznanja, prvo petero plasiranih pa praktična darila.

Vse nadaljnje informacije se dobe vsak dan od 7—8 zvečer v knjižnici Mlad. doma.

★

Nasi rokoborci na balkanski olimpijadi. Prvenstvo v rokoborbi na Balkanu se bo tudi letos vršilo v Carigradu in sicer koncem tega meseca. Na lanskem tekmovalstvu so sodelovali tudi naši atleti, a se radi hude konkurence niso plasirali. Doslej so se prijavili Grki, Rumuni in seveda Turki, ker se vrši borba na njihovih tleh in ker imajo zelo dobre rokoborce. Pričakujejo pa še prijavi iz Bolgarije in Jugoslavije. Naša država se namerava udeležiti te balkanijade, samo postava moštva še ni definitivna.

Ali je Praznosky nevaren Schäferju? Svetovni prvak v umetnem drsanju na ledu Dunajčan Karli Schäfer se mudi že delj časa v Parizu, kjer trenira za prihajajo zimske sezone. Ze dvakrat je nastopil v javni produkciji pred pariškim občinstvom, ki je bilo zlasti nad njegovim prvim nastopom silno navdušeno, tako, da je kar nenkrat postal ta svetovni mojster najpopularnejši Avstrijec v Parizu. Toda drugi njegov nastop pa ni imel istega uspeha tako pri občinstvu kakor pri gotovem delu kritikarjev francoskih listov. Vzrok pripisujejo dejstvu, ker je tedaj nastopil tudi Čehoslovak Praznosky, ki je poleg Schäferja kazal svojo umetnost na ledu. Dunajski sportni list sicer priznava, da je Praznosky talentiran, ki je svoj program, ki ga je kopiral od Schäferja, vestno pripravljal, vendar ga ni smatrali za Karlitovega resnega konkurenta. On je sicer vse poskušal, kar Schäfer zna in je menda ravno zato, ker ni vsega brezhibno izvedel, videl lajk v njegovem programu težkoče vaj, medtem ko napravi Schäferjevo umetnost na gledalca utis, da njegove vaje sploh nimajo težkoče, ker jih izvaja s tako eleganco in lahkoto. Praznosky ni Schäfer in tudi nikoli ne bo, pravi omenjeni sportni list.

Omenja pa tudi, da Karli pri svojem drugem nastopu v Parizu ni imel ravno najboljšega dneva. Tudi led je bil menda premehek in koncem koncem tudi dejstvo, da je Schäfer absolutni svetovni prvak in občinstvo ga hoče tudi kot takega videti. Nekateri pravijo, da je bil Schäfer nervozen. Sportni list odločno zavrača to trditev, češ, on tudi tedaj ni bil nervozen, ko se je boril z Grafströmom za svetovno prvenstvo, pa naj bi ga sedaj spravila iz ravnovesja najnavadnejša javna produkcija zato, ker nastopa tudi eden njegovih, sicer talentiranih posmenalcev.

Končno se enkrat priznava, da Schäfer pri drugem nastopu res ni dosegel svoje običajne višine, kar gre — kakor že omeneno — na r. em slabega ledu. Občinstvo pa tudi vedno zahteva od njega, da se mu vedno vsak gib do zadnjega detajla popolnoma posreči, medtem, ko je z drugimi drsalci zadovoljno, četudi se jim kaj ponesreči. In še to: Schäfer tudi ni drsalec za pariški okus; on je namreč velik umetnik in premišljen artist.

Tako namreč poroča omenjeni sportni list o svetovnem mojstru Schäferju, kateremu nihče ne odreka njegovih zmogljivosti, umetnosti in prvenstva na ledu. Na drugi strani pa je mogoče le nekaj rešnice na tem, da se je morla v Čehoslovaku Praznoskem pojavil drsalec, ki zna ogroziti svetovno prvenstvo priljubljenemu Karlitu. Kdo ima tukaj prav, bomo kmalu videli.

So že začeli. Sigmund Ruud je zmagal v Kongsbergu v skokih z 52,56 m in 56,5 m proti olimpijskemu zmagovalcu Alf Andersenu — Avstrijca Otto Lautschner in Reinl fignurata v Franciji kot smučarska trenerja. — Poljski olimpijski kandidatje-smučarji so v Zakopanih otvorili svoje veščalske, kjer bodo trenirali prihajajo dve leti. — V Innsbrucku (na takozvani Berg-Isel-Schänge in Seegrubenschänge) trenira Avstrijec znani Norvečan Birger Ruud. Tek pa trenira norveški amaterski trener Sverre Lassen Urdahl.

Tekma v višini 2000 m. V Visokih Tatrah se je v višini 2051 m vršila tekma v hokeju na ledu med hokej kluboma Visoka Tatra in popradski hokej-klubom. Tekmi, ki je končala neodločeno (1:1), je kljub težko dostopnemu kraju, prisostvovalo lepo število gledalcev.

Mednarodni turnir v hokeju na ledu se bo vršil v dneih od 20. do 28. januarja o priliki mednarodnega sportnega tedna, ki se vrši v tem času v Inomostu. Na turnirju bodo sodelovali poleg domačega moštva še Grashopper-Cirih, Cortina d'Ampezzo in eno avstrijsko moštvo. Vsako moštvo igra z vsemi nasprotniki.

Šestdnevne dirke v Chicagu so prinesle zmago paru Nemece Ewald Wissel-Amerikanca Jimmy Wallhour. Moštvo je prevozilo 3605,700 km dolgo progo in je bilo celo rundo spredaj pred sledeče plasiranimi dvojicami. Letourner-Peden, Dempsey-Thomas in Renoli-Manera. Dve rundi zadaj so sledili Scheller-Lands, Hill-Debaets, in tri runde zadaj pa Mac Namara-Winter.

Olimpijske znamenje »Pro Olimpia 1936« bodo vpeljali v Švici, da bi lažje krili stroške za pravo in udeležbo na berlinski olimpijadi.

Madžarski lahko-atleti so agilni. — Madžarska lahko-atletika zveza ima v načrtu za prihajajo leto ogromen program. Izvesti namerava internacionalne mitinge s Švedsko, Italijo, Češkoslovaško, Avstrijo, Poljsko, Rumunijo, Nemčijo, Južno Nemčijo, Norveško in Finsko.

Evropska lahkoatletičska prvenstva se vrše prihodnje leto v Italiji. Holandska je zaprosila, da naj se vrše ta prvenstva leta 1938 na njenem ozemlju.

Prihodnja mednarodna telovadna tekma mednarodne telovadne zveze (Federation Internationale de Gymnastique) se vrši leta 1934 od 18. do 21. maja v Budimpešti. Teh tekem se udeležijo prvič po vojni tudi Nemci in smo radovedni kako se bodo uveljavili. Borba bo brez dvoma ena najhujših, kaj jih je doslej bilo, kajti prijavitelje so se vse one zveze, ki v telovadbi kaj pomenijo. Izvedba tekme je poverjena madžarski telovadni zvezi. Tekmovalo sbo v prosti vaji, v teku na 100 m, skoku s palico suvanjem kroglice (oboječno), skoku čez konja ter v vajah na drugo, bradlji, konju in kroglih. Te tekme bodo obenem veljale kot tekme za akademsko svetovno prvenstvo.

Borza

Dne 16. novembra 1933.

Denar

Danes je narasel le London, Curih in Praga sta ostala neizpremenjena, druge devize so pa popustile, med njimi najbolj dolar.

Avstrijski šiling je bil zaključen na ljubljanski borzi po 8,95, na zagrebški in belgrajski po 8,90. — Grški boni so notirali v Ljubljani 41 zaključek, v Zagrebu 40—41, v Belgradu 40—40,50 (40).

Ljubljana. Amsterdam 2307,07—2318,43, Berlin 1302,91—1373,71, Bruselj 798,02—801,96, Curih 1108,35—1113,85, London 183,97—185,57, Newyork 3380,50—3408,76, Pariz 223,88—225, Praga 170,01—170,87, Trst 301,24—303,64.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.590 Din.

Curih. Pariz 20.1975, London 16,68, Newyork 304,50, Bruselj 72,05, Milan 27,20, Madrid 41,70, Amsterdam 208,175, Berlin 123,125, Dunaj 72,68 (57,30), Stockholm 86, Oslo 83,80, Kopenhagen 74,45, Praga 15,34, Varšava 57,90, Atene 2,98, Carigrad 2,545, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Čvrsta tendenca za državne papirje traja dalje in tečaji so nadalje narasli. Posebno vojna škoda in dolarski papirji so zabeležili tečaje, ki jih že dolgo nismo videli razen ob ultimu decembra. Promet je oživel, znašal je na zagrebški borzi: vojna škoda 600 kom., 8% Bler, posojilo 1000 dol. Tudi delnice Priv. agrarne banke so narasle, zaključenih je bilo 50 kom.

Ljubljana. 7% inv. pos. 50—51,50, agrarji 27 den., vojna škoda 255—258, begl. obv. 36 den., 8% Bler. pos. 36 den., 7% Bler. pos. 33 den., 7% pos. DHB 43 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 51—52 (50), agrarji 27 den., vojna škoda 258—260 (255, 256, 258), 12. 255 den., 6% begl. obv. 36 den., 8% Bler. pos. 39—40,50 (40), 7% Bler. pos. 35,50—39. — Delnice: Narodna banka 3700 den., Priv. agr. banka 233—236 (233), Nar. sum. 30 den., Sečerna Osijek 130 den., Osi. ljev. 200 bl., Impex 50 den., Isis 10—25, Trboveljska 100—120.

Belgrad. Narodna banka 3700—3750, Priv. agr. banka 233—234 (233, 232), 7% inv. pos. 52 bl., agrarji 27,50—28,50 (28), vojna škoda 258—259 (258, 254), 12. 258—259 (258, 255), 6% begl. obv. 37—37,10 (37, 36,40), 8% Bler. pos. 36 den., 7% Bler. pos. 34 den., 7% pos. DHB 46,50 den (46).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je v znamenju čvrstosti. Cene polagoma naraščajo, ker je pomidna minimalna, na drugi strani pa se vedno bolj veča interes. Tako je znatnejše povpraševanje za pšenico

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženi-
lovanski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali
oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri
naročitvi — Pri oglaših reklamnega značaja se ra-
čuna enokolonoska, 3 mm visoka petlitna vrstica po
Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov
treba priložiti znakmo.

Službe iščejo

Služkinja
pridna, poštena, močna,
vajena kuhanja ter vseh
hišnih del, želi službe v
Mariboru. Dobra večlet-
na spričevala. Nastopi ta-
ko! Naslov pove uprava
»Slovenca« v Mariboru. a

Službodobe

Pletiljo
sprejme takoj proti dobri
plači: Prek. Karadžičeva
ulica 16, Trnovo, Ljub-
ljana. (b)

Prodajalka
izveščana v mešani tr-
govini se sprejme na de-
želi kot samostojna moč.
Vložiti je kavčijo 10.000
Din. Ponudbe s sliko na
upravo »Slovenca« pod
»Poštena« 13379. (b)

Izurfene pletilje
se iščejo. Zasluzek do-
ber — služba stalna. —
K. Soss, Mestni trg. (b)

Dobre organizatorje
(zastopnike in potnike) —
iščem. Socialno Gospo-
darska Zadruga, Zagreb,
Gajeva 17. (b)

Služkinjo
zmožno kuhanja, iščem
za družino. Oglasi naj se
od 13.—14. ure, Igriska
št. 3-V., desno. (b)

Ženska
starejša moč, se sprejme
v prodajalno moke, de-
želnihi pridelkov. Istotam
sluga - raznašalec. Potreba
na manjša kavčija. Po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Pošteni« št. 13519. b

Čevljar, pomočnika
za fina, zbita dela, takoj
sprejemem. Franc Bohinc,
čevljar, Škofja Loka, No-
vo predmestje 16. (b)

Prikojevalka
dobra moč v urezovanju
pletin, dobi stalno za-
poslitev. Cenj. dopise na
upravo »Slovenca« pod
»Prikojevalka« 13497. (b)

Zasluzek

Prvovrst. zastopniku
katerekoli stroke nudimo
lepo eksistenco pri veli-
ki mednarodni zavaroval-
ni družbi. Ponudbe z živ-
ljenjepisom in referenca-
mi pod »Reprezentativen«
št. 13511 na upravo »Sl.«
(z)

Denar

Družabnika
k opekarni sprejem s
primernim kapitalom v
svrhu povečanja produk-
cije z ali brez sodelova-
nja. Ponudbe na upravo
»Slov.« pod »Sigurno« št.
13500. (d)

Stanovanja

ISČEJO:
Opremljeno sobo
čisto, solčno, išče mirna,
solidna gospodična, nai-
raje kot sostanovalka. —
Ponudbe na upravo »Sl.«
pod »Center«. (s)

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
se odda takoj ali za fe-
bruar 1934. Vodovodna
cesta 4. (č)

Visokošolcu
dam sobo za pouk I. gim-
nazije. Naslov v upravi
»Slov.« št. 13498. (s)

Sobo
v posebnim vhodom, na
Poljanski cesti, v novi
hiši, oddam. Naslov po-
ve uprava »Slov.« pod št.
13495. (s)

Vnajem

ODDAJO:
Lokal
sedaj foto atelje, se za
poljubno stroko odda. —
Florjanska ul. 22. (n)

ZAPUŠČENI ZOBJE

PO KRATKI UPORABI

PO STALNI UPORABI

ZATO VEDNO SAMO
DIANA
PASTA ZA ZOBE

Specerijska trgovina
dobro idoča, v prometni
ulici, se radi prepozosti-
ve odda. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Takojšen prevzem« št.
13522. (n)

Prodamo

Namočeno polenovo
dobite zopet vsak petek
pri I. Buzzolini, delikate-
sa in zajtrkovalnica (za
škofijo). (l)

Krompir

lep, odbran zdrav, vsako
količino po Din 60 — za
100 kg oddaja (vdka
(s)

A. Volk

Ljubljana, Resljeva c. 24

Jabolka
zimska, okusna, po 4 Din
kg franko vsaka postaja.
povzetne razpošilja: Po-
stržin, Maribor. Gozdna
ulica 56. (l)

Polenovka
priznana najboljša, suha,
namočena, vedno na za-
logi. Holandski rum, co-
gnac, liker-esenca, 25 vrst
z receptom in spirit po
najugodnejši ceni pripo-
roča: specerija in delika-
tesa Kovačič F. R., Mi-
klošičeva cesta 32. (l)

Specialno izbiro
modnih hlač in pumpar
dobite najceneje pri
Preskerju, Sv. Petra c.

Mizarji

Najcenejše
vezane plo-
še, jelšve-
bukove.
Okoume, Panel v velikosti
220/122 in 200/122 dobite po
najnižjih cenah v tvariškem
»Kla. tičen
LJUBLJANA, Dunajska 31

Koruzno moko

za krmo
dobite najceneje
pri Fran Pogačnik d. z. o. z.
Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) c. 67
nasproti mitnici. (l)

Perjel

gosje, čohano, kg 36 Din;
purje, čohano, kg 26 Din;
II. vrste 16 Din; beli puh
kg 160 Din. Razpošiljam
po pošttem povzetju naj-
manj 5 kg. L. Brozović,
Zagreb, Ilica 82. (l)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zpu-
traid do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

Nova koža v 3 dneh!

SOJEDCI, RAZŠIRJENE ZNOJNICE, ČRNE PIKE IZGINEJO S POMOČJO TEGA NOVEGA ENOSTAVNEGA SREDSTVA.

Uporabljajte sedaj to novo izvanredno
odkritje. In, ko se boste gledali v zrcalu,
bodele vzklikali: »Čudol«

Vaši sojedci bodo izginili. Dobili bodele
novo, svetlo, baržunasto kožo in krasno polt.
Po 7 letih raziskavanja in eksperimentov
iznašli so učenjaki kremi Tokalon, hrano za

kožo (bele barve) ne mastno. Ona vsebuje
preparirano svežo točeno smetano in olivno
olje kombinirano z dodatki, ki krepe in napno
kožo in ji dajo belo barvo. Prodira takoj v
kožo ter razkroja nečistosti na dnu znojnic,
vsled česar črne pike hitro izginejo. Razdra-
žene kožne žleze se hitro umirijo, a razšir-
jene znojnice se skrčijo; tudi najtemnejša in
najodpornjša koža postane bela, nežna in
mladostno sveža. Ona daje koži nov čar in
novo dražest ter svetlo in belo polt, katere
na drug način ne morete dobiti — a tako,
samo v 3 dneh.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v
vseh vrstah, za strojno
pletanje in ročna dela po
najnižjih cenah pri tvrdki
Karl Prelog, Ljubljana —
Židovska ul. in Stari trg.

Pozor!

Nudim prima sveže in
kislo zelje ter repo iz
svoje že nad 30 let ob-
stoječe tovarne po naj-
ugodnejših cenah v sodih
po 25, 50 in 100 kg. Ze-
lezničarji poseben popust.
Tovarna kislega zelja
Oražem. Moste pri Ljub-
ljani. (l)

Namizna jabolka

pošiljam od 10 kg naprej
proti povzetju, prima od
7 cm naprej 4 Din, dobre
od 6 cm naprej 3.25 Din,
srednje od 5 cm naprej
2.75 Din, drobne od 4 cm
naprej 2 Din, suhe slive
5 Din od kg franko po-
staja. Pavlin, Metlika. (l)

Obrt

Žične posteljne vloge
in zložljive železne po-
stelte izdeluje naenacele
ter sprejema iste v po-
pravilo Pavel Strgulec,
Gospodarska cesta 13,
Kolizej, Ljubljana. (l)

Pšenično moko

najboljših mlinov
nudi najceneje veletrgovina
žita in mlečnih izdelkov
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Prodajalna Ničmanova v Ljubljani
Kopitarjeva ulica šte. 2

nudi cenj. obćinstvu

krasne »JASELCE«

sestoječe iz kipcev, lepe skupine v
raznih velikostih primerne za cerkve
in domove. Na razpolago so tudi po-
samezni hlevčki, ovčice, pastirčki, ka-
mele, i. dr. v veliki izbiri od navadne
do najfinejše izpeljave in kvalitete.

Cene nizke konkurenčne. Postrežba točna in solidna.

Ivana Majdič

poroč. Majdič

posestnica

Pogreb nepozabne naše mamice bo v soboto 18. t. m.

ob 7 zjutraj iz hiše žalosti, Podoreh št. 5, na farno pokopališče

sv. Martina v Moravčah.

Pokojnico priporočamo v toplo molitev in blag spomin.

Podoreh pri Moravčah - Ljubljana, dne 16. novembra 1933.

Žalujoča rodbina Majdičeva.

† Umrla nam je naša nadvse ljubljena mama, gospa
Katarina Drnovšek
danes, dne 16. novembra t. l., previdena s tolažili sv. vere.
Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto, dne 18. no-
vembra 1933 ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne
bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 16. novembra 1933.
Globoko žalujoči sinovi: Drago, inženjerski p. narednik, Niš;
Milan, vazduhoplovni p. narednik v Divuljah; Andrej, kleparski
pomočnik — ter vse ostalo sorodstvo.

Aleksandra Rahmanova:
Dijaštvo, ljubezen, 34
Čeka in smrt

18. aprila 1917.
Danes sem imela opraviti v seminarjski knjiž-
nici in sem tam našla Marusjo Protolopovo. Takoj
sem videla, da nekaj ni v redu. Pravila je, da je
bila zjutraj dijaška milica tu in je pobrala vse po-
slovne knjige, ki jih je vodil Arkadij Selinski, in
kmalu nato so njega samega na stanovanju prišli.
Moral bi vnovčiti ček za dijaštvo v znesku 100
rubljev, on je pa pripisal ničlo in iz stotnika na-
pravil tisočak in res 1000 rubljev prejel. Komaj
je zapustil banko, so odkrili goljufijo in izdali po-
vetlje, naj ga primejo. To se je pa šele čez nekaj
časa posrečilo, ker se je Arkadij takoj napotil v
trgovino, da bi si raznih stvari nakupil. Nakupil
je svilenege perila, slaščice, dragih dišav, nekaj
tort, velikanski šopek krizantem in rokavnik iz
sobiljine. Ko mi je Marusja vse to povedala, mi je
izročila pismo in rekla:
»Nate, tole pismo mi je izročil Arkadij za
Vas!«

Pismo je bilo na dragem papirju, močno odi-
šavljeno in odprto; hotel je, kot je videti, da bi
tudi drugi pismo brali. Napis nal 24 tesnopopisa-
nimi stranmi je bil »Moja izpoved«. V vneseni
obliki je razlagal, da se je rodil »za zvoke strasti
in molitve«. — »V moji duši,« piše, »sta živila
vedno svetnik in zločinec. Od mojega detinstva
sta se dve sliki globoko vtisnili v mojo dušo. Moja
mati, ki v vročih solzah moli pred ikono, in gimna-
zijska Natočka, ki je često prišla k moji sestri in
z njo plesala. »Moj oče je bil navaden uradnik,
najpreprostejši in najpoštenjši v vsem uradu; me
je-li mogel razumeti? Duša mu je bila ozka kot
zrat steklenice, zanj so bile moje fantazije in moje

pesmi vedno sanje blaznega. Moja mati je bila prav
dobra, pa zelo omejena in pobita gospa. Ona je pač
razumela vso mojo notranjost, toda navdajala jo je
s strahom. Moja sestra? Nisem je ljubil kot sestre
ampak kot žensko. Vedno sem tuhtal, če sem zmo-
žen storiti zločin, in sem se vpraševal, kaj bom
doživel, če me zapro. Danes sem pa storil zločin,
samo, da bom mogel napisati lepo pesem o tem,
kaj doživlja zločinec. Ali se morda ne izplača, pod-
vreči se dolgemu trpljenju in mukam, da bom na-
pisal krasno pesem — —? Tako se je nadalje-
valo čisto v duhu Dostojevskega. »Samo Vi bi me
mogli rešiti s svojo resnostjo, čistostjo, iskrenostjo
in jasnostjo.
Toda zavrgli ste me. Z Vami bi bil svetnik,
brez Vas sem postal zločinec.« Tako se je konča-
valo pismo in namestu podpisa je bila prilepljena
Arkadijeva slika z napisom »A mo'et odic.« — —

19. aprila 1917.

Nekrolog za Grigorija Petroviča Dmitrije-
skega je imel zame čisto nepričakovan uspeh. Od
vseh strani dobivam čestitke zaradi pisateljskega
talenta; zato sem danes vsa srečna. Najbolj se ve-
selim, da bo Vadimbral nekrolog.

Danes smo bili brez kosila in smo se morali
zadovoljiti s tem, »kar je Bog dal«. Vsa naša slu-
žinčad je bila na zborovanju poslov. Prišli so do-
movo čisto razburjeni. Maša se je takoj vsedla na
stol, brž ko je prišla; prvič, odkar je pri nas, sicer
vedno stoji, če kdo z njo govori. Rekla je:
»Zdaj ni več dovoljeno, da bi posli stali pred
gospodo, zdaj se moramo mi prvi usesti, torej, ba-
rušnja, ne bodite hudi, če pred vami sedim!«
»Kaj pa je bilo na zborovanju?« sem rado-
vedno vprašala.
»Da, naročeno nam je bilo, naj čim manj de-
lamo, in potem so govorili, da se morajo vsi poli-
cisti in vsa gospoda poslati v Sibirijo, da se sami

nauče delati, in potem tudi ne smemo priti, če
gospoda zvoni, in isto hrano moramo dobivati kot
ona in pri isti mizi sedeti in tovariši jim moramo
reči. Da, in potem so tudi pravili, da je zdaj vse
državna last, da bodo tovarne in prodajalne odvzeli
lastnikom in jih razdelili med ljudstvo.«

21. aprila 1917.

»Danes gotovo pride polkovnik Orlov k nam,«
je rekla Maša, »kajti pri moji veri, tisti dan, ka-
dar pride, padem vselej s peči, če splezam gori, da
bi zaprla dimni zaklopec. Zato moram za kosilo
brezpogojno pripraviti gos z ajdo, to ima tako rad!«
Mati nikoli ne sestavi jedilnega lista, to prepu-
šča Maši; samo to zahteva, da se v teku tedna no-
bena jed ne ponovi. Kako nežno govori Maša o
polkovniku! To dela zato, ker jo zmerom hvali
zaradi jedi.

Res je prišel zvečer polkovnik z guvernerjem.
Oba sta bila zelo pesimistična in sta nepovoljno
govorila o Kerenkem.

»Vojake moramo zdaj vikati in vojaki se silijo
nas tikati. Disciplina gineva od dne do dne. Vojaki
nočejo več ubogati, čutijo, da ni več nobenega pre-
dstojnika. Prej smo z disciplino krotili njihovo pre-
drznost. Ruski mušik je razbrzdan kot žival in gor-
je, če ga ne držiš. Kerenški in njegovi gospodiči
bodo že še občutili tisto svobodo! Za to ruski mušik
še ni zrel!«

In guverner:

»Delavci stavkajo in zahtevajo zvišanje mezde
za pet in dvajset do petdeset procentov. Vaški učitel-
ji, ki je bil prej zadovoljen s tridesetimi rublji,
zahteva zdaj še enkrat toliko. Poštni uradniki in
železničarji prirejajo shode in zahtevajo povišanje
plač. Vse zahteva, zahteva, zahteva... Država je
pa po dolgotrajni vojni revna ko cerkvena miš. To-
da vsi so izgubili glave, vsi mislijo, da je revolu-

cija prinesla samo pravice, ne pa tudi dolžnosti.

Vsi zahtevajo — kdo bo pa dal, zlasti še, ko nihče
noče delati, tega ne vpraša nihče!

Vsi so vznemirjeni, ker se je »babica ruske revo-
lucije« Breško-Breškovskaja zopet pojavila. Če so pa
njene ideje za Rusijo sprejemljive, je drugo vpra-
šanje.

Verjemite mi, gospoda, da smo na predvečer
zelo neprijetnih dogodkov!«

22. aprila 1917.

Danes je bil solnčen, topel pomladanski dan.
Led na reki je že potemnel, kmalu se bo stajal.

Gozd ob bregu se že barva zelenorjavo, to je brstje,
ki se odpira. Šla sem na pokopališče, da obiščem
Koljev in Lidočkin grob. Kadar sem žalostna, grem
vselej tja.

Naše pokopališče je strašno zanemarjeno, samo
nekaj grobov je negovanih, ostali so čisto zapuščeni,
križi stoje postrani ali leže po tleh. Cvetlice, ki jih
ljudje prinašajo, drugi dan gotovo ni več, in ven-
cev nihče ne pusti na grobu, takoj bi jih odnesli.
Umrle pokopavati z dragocenostmi ali samo v dobri
obleki si nihče več ne upa, kajti dobe se tatovi, ki
grobove razkopavajo in mrlične plenijo. Strašno mno-
go grobov je bilo že na ta način oskrunjenih. Grozen
zločin so odkrili v zadnjem času. Pred kratkim je
umrlo malo dekletce trgovca Teljuškina in pokopali
so jo z njenimi igračkami vred. Nekaj dni potem je
videla gospanja Teljuškinova na cesti otroka, ki se je
igral s punčko umrle. Pomoča je bila izključena,
ker so bili punčki lasje narejeni iz otrokovih las.
Zadevo so preiskali in odprli grob. Pokazalo se je,
da niso manjkale samo igrače, ampak tudi mrlič.
Nadaljna poizvedovanja so dognala, da se je cela
tolpa ukvarjala z izkopavanjem svežih mrličev, in
so jih metali svinjam, ki so jih predelavali v klo-
base...